



Pismo Związku Polaków w Rumunii
Revista Uniunii Polonezilor din România

6

Polonus

(171)

2010



Wybory prezydenckie w Polsce



Wybory prezydenckie w Polsce wyłoniły prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, następcę zmarłego w trakcie kadencji prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Pierwsza tura wyborów odbyła się w niedzielę 20 czerwca, a druga 4 lipca 2010. Wystartowało w niej dwóch kandydatów, którzy w pierwszej turze zdobyli najwięcej głosów. Wyborcy zagłosowali w niej na Bronisława Komorowskiego albo Jarosława Kaczyńskiego. Prezydentem wybrany został Bronisław Komorowski z poparciem 53,01%, jego przeciwnik uzyskał 46,99%. Frekwencja wyniosła 55,31%. Nowy prezydent będzie sprawował powierzoną mu funkcję przez pięć lat, po czym może być wybrany ponownie tylko raz. Prezydent RP zgodnie z Konstytucją to najwyższy przedstawiciel polskich władz, gwarant ciągłości władzy państwowej, najwyższy organ państwa w zakresie władzy wykonawczej, czuwa nad przestrzeganiem postanowień i przepisów Konstytucji, jest także zwierzchnikiem Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Bronisław Komorowski – nowym prezydentem RP

Bronisław Komorowski urodził się 4 czerwca 1952 roku w Obornikach Śląskich k. Wrocławia. Wczesne dzieciństwo spędził u rodziców matki w Poznaniu. W latach 1957-1959 mieszkał w podwarszawskim Józefowie. W 1959 roku przeprowadził się do Pruszkowa, gdzie uczęszczał do szkoły podstawowej. To właśnie tu zapisał się do harcerstwa, które jak twierdzi, wpłynęło znacząco na jego życie.

W 1966 roku przeprowadził się do Warszawy, ukończył szkołę podstawową, XXIV LO im. Cypriana Kamila Norwida, a następnie Wydział Historyczny Uni-

Alegerile prezidențiale din Polonia

Alegerile prezidențiale din Polonia au decis președintele Republicii Polone, urmașul președintelui Lech Kaczyński mort în timpul mandatului său. Primul tur al alegerilor a avut loc duminică 20 iunie, iar cel de-al doilea în ziua de 4 iulie 2010. În acest tur au participat doi candidați care în primul tur au obținut cele mai multe voturi. Alegătorii au votat pentru Bronisław Komorowski sau Jarosław Kaczyński. Bronisław Komorowski a fost ales cu 53,01%, iar adversarul lui a obținut 46,99%. Frecvența a fost de 55,31%. Noul președinte va îndeplini funcția încredințată timp de 5 ani, după care poate să mai fie ales încă o dată. Președintele R.P., în conformitate cu Constituția, este cel mai înalt reprezentant al autorităților poloneze, garant al continuității autorității statale, cel mai înalt organ al autorității executive care veghează asupra respectării prevederilor Constituției, fiind și șef al Forțelor Armate ale Republicii Polone.

Bronisław Komorowski – noul președinte al R.P.

Bronisław Komorowski s-a născut la 4 iunie 1952 în Oborniki Śląskie, lângă Wrocław. Primii ani ai copilăriei i-a petrecut la părinții mamei în Poznań. În anii 1957-1959 a locuit în Józefów, lângă Varșovia. În anul 1959 s-a mutat la Pruszków, unde a urmat școala generală. Aici s-a înscris în mișcarea de cercetași care, așa cum a afirmat, i-a influențat semnificativ viața.

În anul 1966, s-a mutat la Varșovia, a absolvit școala generală, Liceul de Cultură Generală nr. 24 „Cyprian



Bronisław Komorowski în Bukarește în mai 2009

Foto: I. Olszewska

wersytetu Warszawskiego. W liceum działał w samorządzie szkolnym. Podczas studiów działał jako prezes Koła Naukowego Historyków i instruktor harcerski. Tam też poznał swoją żonę Annę Dembowską. Już jako licealista zaangażował się w działalność opozycyjną. W grudniu 1971 roku został aresztowany po raz pierwszy. W 1976 roku uczestniczył w akcjach dla poszkodowanych robotników Radomia i Ursusa. Współpracował z Komitetem Obrony Robotników i Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela. Organizował manifestacje patriotyczne. Był podziemnym drukarzem, dziennikarzem, kolporterem i wydawcą, m.in. Biblioteki Historycznej i Literackiej. W 1977 roku ożenił się z Anną. W tym samym roku obronił pracę magisterską i rozpoczął pracę w Zespole Prasy PAX na stanowisku stażysty redakcyjnego. W 1980 roku wstąpił do „Solidarności”, organizował struktury związku w Regionie Mazowsze.

Od 1989 roku sprawuje stanowiska w służbie państwowej. Od 2001 roku jest członkiem Platformy Obywatelskiej, w której pełnił funkcję przewodniczącego Regionu Mazowsze, a od czerwca 2006 roku jest wiceprzewodniczącym całej Platformy Obywatelskiej. W październiku 2005 roku został wybrany na wicemarszałka Sejmu V kadencji. W dniu 5 listopada 2007 r. Sejm 292 głosami wybrał Bronisława Komorowskiego na marszałka Sejmu VI kadencji. 4 lipca 2010 roku w drugiej turze wyborów został wybrany piątym prezydentem w III Rzeczypospolitej.

W dniach 13-14 maja 2009 roku Bronisław Komorowski, pełniący wówczas funkcję marszałka Sejmu RP, przebywał w Bukareszcie na zaproszenie przewodniczącej izby deputowanych parlamentu Roberta Almy Anastase. Celem wizyty było omówienie relacji bilateralnych i sytuacji w regionie. Bronisław Komorowski podczas tych dwóch dni spotkał się między innymi z prezydentem Traianem Băsescu, zwierzchnikiem Rumuńskiego Kościoła Prawosławnego Patriarchą Danielem oraz uczestniczył w przyjęciu wydanym przez Ambasadora RP Wojciecha Zajączkowskiego z okazji święta Konstytucji 3 Maja. Ojciec prezydenta-elekta Zygmunt Komorowski w latach 1991-1992 pełnił funkcję Ambasadora RP w Bukareszcie.

Iwona Olszewska

Kamil Norwid”, iar apoi Facultatea de Istorie a Universității din Varșovia. În liceu a activat în autoconducerea școlii. În timpul studiilor a fost președinte al Cercului Științific al Istoricilor și instructor al cercetașilor. Acolo a cunoscut-o pe soția lui Anna Dembowska. Ca elev de liceu s-a implicat în activitatea de opoziție. În decembrie 1971 a fost arestat pentru prima oară. În anul 1976, a luat parte la acțiunea de ajutorare a muncitorilor din Radom și de la uzinele Ursus. A colaborat cu Comitetul de Apărare a Muncitorilor și cu Mișcarea de Apărare a Drepturilor Omului și Cetățeanului. A organizat manifestații patriotice. A fost tipograf clandestin, ziarist, colporteur și editor, printre altele al Bibliotecii Istorice și Literare. În anul 1977 s-a căsătorit cu Anna. În același an și-a susținut lucrarea de licență și a început să lucreze la Grupul de Presă PAX ca redactor stagiar. În anul 1980 a intrat în „Solidarność”, a organizat structurile sindicale în Regiunea Mazowsze.

Din anul 1989 îndeplinește funcții publice. Din anul 2001 este membru al Platformei Civice în care a îndeplinit funcția de președinte al Regiunii Mazowsze, iar din iunie 2006 este vicepreședinte al acestui partid. În octombrie 2005 a fost ales vicemareșal al Seimului celei de a V-a legislaturi. În ziua de 5 noiembrie 2007, cu 292 de voturi Seimul I-a ales mareșal al Seimului celei de VI-a legislaturi. La 4 iulie 2010, în cel de-al doilea tur al alegerilor, a fost ales cel de-al cincilea Președinte al celei de-a III-a Republici.

În zilele de 13 - 14 mai 2009, Bronisław Komorowski, pe atunci mareșal al Seimului R.P., a sosit în București la invitația președintelui Camerei Deputaților a Parlamentului Roberta Alma Anastase. Scopul vizitei a fost discutarea relațiilor bilaterale și a situației din regiune.

Bronisław Komorowski, în timpul celor două zile ale vizitei, s-a întâlnit, între alții, cu președintele Traian Băsescu, cu capul Bisericii Ortodoxe Române – Patriarhul Daniel și a participat la recepția organizată de Ambasadorul R.P. Wojciech Zajączkowski cu prilejul sărbătorii Constituției din 3 Mai. Zygmunt Komorowski, tatăl președintelui ales, a îndeplinit funcția de Ambasadador al R.P. în București, în anii 1991-1992.

Trad. St. Iachimovschi



Trzeci od lewej – Ambasador Zygmunt Komorowski

LIIPIEC 2010

2 VII – 210. rocznica urodzin **Piotra Michałowskiego** (1800-1855), malarza;
4 VII – 10. rocznica śmierci **Gustawa Herlinga-Grudzińskiego** (1919-2000), prozaika, eseisty, krytyka literackiego, tłumacza;
6 VII – 10. rocznica śmierci **Władysława Szpilmana** (1911-2000), polskiego kompozytora i pianisty pochodzenia żydowskiego;
8 VII – 80. rocznica urodzin **Franciszka Starowieyskiego** (1930-2009), malarza, grafika, rysownika i scenografa, jednego z najwybitniejszych przedstawicieli polskiej szkoły plakatu;
9 VII – 65. rocznica śmierci **Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej** (1891-1945), poetki, dramatopisarki;
10 VII – 85. rocznica urodzin **Edmunda Niziurskiego** (1925), powieściopisarza, nowelisty i scenarzysty; 175. rocznica urodzin **Henryka Wieniawskiego** (1835-1880), wybitnego skrzypka i kompozytora (31 III – 130. rocznica śmierci);
13 VII – 10. rocznica śmierci **Jana Karskiego** (1914-2000), słynnego kuriera między polskim rządem emigracyjnym w Londynie a państwem podziemnym;
15 VII – 600. rocznica **bitwy pod Grunwaldem** (1410);
18 VII – 30. rocznica śmierci **Hanny Januszewskiej** (1905-1980), poetki, autorki utworów dla dzieci i młodzieży;
19 VII – 155. rocznica śmierci **Tomasza Zana** (1796-1855), poety, działacza filomackiego; 25. rocznica śmierci **Janusza Zajdla** (1938-1985), pisarza, autora fantastyki naukowej, prekursora nurtu fantastyki socjologicznej w Polsce;
23 VII – 35. rocznica śmierci **Stanisława Sierotwińskiego** (1909-1975), historyka literatury, bibliotekarza, bibliofila;
26 VII – 500. rocznica założenia przez Floriana Unglera w Krakowie **pierwszej w Polsce drukarni** (1510);
28 VII – 10. rocznica otwarcia **Polskiego Cmentarza Wojennego w Katyniu**, (2000);
31 VII – 370. rocznica urodzin **Michała Korybuta Wiśniowieckiego** (1640-1673), króla Polski.

IULIE 2010

2 VII – 210 ani de la nașterea lui **Piotr Michałowski** (1800-1855), pictor;
4 VII – 10 ani de la moartea lui **Gustaw Herling-Grudziński** (1919-2000), prozator, eseist, critic literar, traducător;
6 VII – 10 ani de la moartea lui **Władysław Szpilman** (1911-2000), compozitor și pianist polonez de origine evreiască;
8 VII – 80 de ani de la nașterea lui **Franciszek Starowieyski** (1930-2009), pictor, grafician, desenator și scenograf, unul din reprezentanții de seamă ai școlii poloneze de afiș;
9 VII – 65 de ani de la moartea **Mariei Pawlikowska-Jasnorzewska** (1891-1945), poetă, autoare de drame;
10 VII – 85 de ani de la nașterea lui **Edmund Niziurski** (1925), autor de romane, nuvelist și scenarist; 175 de ani de la nașterea lui **Henryk Wieniawski** (1835-1880), violonist și compozitor remarcabil (31 III – 130 de ani de la moarte);
13 VII – 10 ani de la moartea lui **Jan Karski** (1914-2000), renumit curier între guvernul polonez în emigrație din Londra și statul în clandestinitate;
15 VII – 600 de ani de la **bătălia de la Grunwald** (1410);
18 VII – 30 de ani de la moartea **Hannei Januszewska** (1905-1980), poetă, autoare de creații pentru copii și tineret;
19 VII – 155 de ani de la moartea lui **Tomasz Zan** (1796-1855), poet, militant în Societatea Filomaților; 25 de ani de la moartea lui **Janusz Zajdel** (1938-1985), scriitor, autor de literatură științifico-fantastică, precursor al curentului de fantezie sociologică în Polonia;
23 VII – 35 de ani de la moartea lui **Stanisław Sierotwiński** (1909-1975), istoric literar, bibliotecar, bibliofil;
26 VII – 500 de ani de la fondarea de către Florian Ungler în Cracovia a **primei tipografii din Polonia** (1510);
28 VII – 10 ani de la deschiderea **Cimitirului Polonez de Război din Katyn** (2000);
31 VII – 370 de ani de la nașterea lui **Michał Korybut Wiśniowiecki** (1640-1673), rege al Poloniei.

Z KART HISTORII



FILE DE ISTORIE

POWSTANIE RZĄDU MARKA BELKI

Po ustąpieniu rządu Jerzego Millera urząd premiera objął na początku maja 2004 r. Marek Belka. Na skutek sprzeciwu posłów z SDPL (Socjaldemokracja Polska)

FORMAREA GUVERNULUI LUI MAREK BELKA

După demisia guvernului lui Jerzy Miller, funcția de premier a fost preluată, la începutul lunii mai 2004, de către Marek Belka. Datorită împotrivirii deputaților SDPL

nie uzyskał on od Sejmu wotum zaufania, ale prezydent Aleksander Kwaśniewski polecił mu pełnienie obowiązków do chwili powołania nowej Rady Ministrów. Przedterminowe wybory parlamentarne wydawały się coraz bardziej prawdopodobne, choć posłowie Sojuszu wykazywali niechęć do decyzji w tej sprawie. Było oczywiste, że wielu z nich nie weszłoby do nowego Sejmu.

W maju 2004 r. spadło wyraźnie poparcie społeczne dla „Samoobrony”, której szef, Andrzej Lepper, pojechał do Moskwy, gdzie na konferencji narodowych bolszewików żałował odsunięcia się Polski od ZSRR i pomstował na Unię Europejską. Wedle majowych sondaży PO cieszyła się poparciem około 26% Polaków, „Samoobrona” – 21%, a PIS – 17%.

Mimo oznak ożywienia gospodarczego, rządowi Belki szkodziły w opinii publicznej ciągnące się nadal afery korupcyjne i konflikty w obozie władzy. Słaby wynik w wyborach do Parlamentu Europejskiego w czerwcu 2004 r. spowodował, że SDPL ostatecznie poparła utworzenie rządu Belki. W nowym gabinecie swoje funkcje zachowali minister spraw zagranicznych Włodzimierz Cimoszewicz oraz minister obrony Jerzy Szmajdziński.

Rząd Belki, którego zmieniających się ministrów mało kto rozpoznawał, był nie tylko mało widoczny i mało skuteczny, ale tolerowany przez SLD głównie ze względu na niechęć posłów postkomunistycznych do nowych wyborów. Niemal symboliczne dla tego rządu było nieustanne powtarzanie sloganów o przełomowym charakterze reformy wicepremiera Jerzego Hausnera, z której przez półtora roku nic jednak nie wychodziło.

Trwanie rządu Belki, nie wykazującego w 2005 r. większej aktywności, było dla coraz większej części Polaków czystą stratą czasu. Niestety, rząd ten podtrzymywały grupki dawnych działaczy SLD i „Samoobrony” usuniętych z tych klubów za nadużycia lub wykroczenia.

Od 2004 r. temat przyspieszonych wyborów pojawiał się bardzo często, zarówno w politycznych rozgrywkach, jak i w mediach. Rządzący postkomuniści stale zmieniali zdanie na ten temat. Od czasu do czasu zapewniali, że wybory muszą być, w celu zmniejszenia kosztów, zorganizowane wiosną 2005 r. razem z referendum w sprawie europejskiego traktatu konstytucyjnego, a także by nowy parlament miał dość czasu na przygotowanie budżetu na następny rok. 5 maja 2005 r. większość sejmowa opowiedziała się przeciw skróceniu kadencji, a prezydent Kwaśniewski wyznaczył termin wyborów do Sejmu na 23 września i prezydenckich na 9 października.

(Socialdemocrația poloneză), el n-a obținut votul de încredere, dar președintele Aleksander Kwaśniewski l-a împuternicit să preia prerogativele până la desemnarea noului Consiliu de Miniștri. Alegerile parlamentare anticipate păreau să fie din ce în ce mai probabile, în ciuda faptului că deputații Coaliției erau împotriva deciziei în această problemă. Era clar că mulți dintre ei n-ar fi intrat în noul Seim.

În mai 2004 a scăzut evident sprijinul popular pentru „Autoapărarea” al cărei șef, Andrzej Lepper, a plecat la Moscova, unde la conferința bolșevicilor naționaliști și-a exprimat regretul pentru îndepărtarea Poloniei de URSS fiind potrivnic Uniunii Europene. Conform sondajelor din luna mai, PO (Platforma Civică) se bucura de sprijinul a 26% dintre polonezi, „Autoapărarea” – 21% iar PiS (Lege și Justiție) – 17%.

În pofida semnelor de redresare economică, guvernului lui Belka îi dăunau, conform opiniei publice, neîntreruptele afaceri de corupție și conflictele din tabăra puterii. Rezultatul slab în alegeri pentru Parlamentul European din iunie 2004 a făcut ca SDPL să sprijine formarea guvernului lui Belka. În noul cabinet, și-au păstrat funcțiile ministrul de externe Włodzimierz Cimoszewicz și ministrul apărării Jerzy Szmajdziński.

Guvernul lui Belka, ai cărui miniștri schimbați nu erau prea cunoscuți, a fost puțin vizibil și ineficace, dar tolerat de social democrați, mai ales din cauza aversiunii deputaților postcomuniști pentru noi alegeri. Aproape simbolică, pentru acest guvern, era repetarea lozincilor despre caracterul decisiv al reformei vicepremierului Jerzy Hausner din care, timp de un an și jumătate, nu ieșise nimic.

Funcționarea guvernului lui Belka, care în anul 2005 n-a dovedit o activitate prea mare, devenea pentru tot mai mulți polonezi o pură pierdere de timp. Din păcate, guvernul acesta era sprijinit de grupuri mici de activiști ai SLD și „Autoapărarea”, îndepărtați din grupurile lor pentru abuzuri sau ilegalități.

Incepând cu 2004, tema alegerilor anticipate se ivea tot mai des atât în disputele politice, cât și în media. Postcomuniștii la putere își schimbau tot timpul părerile pe această temă. Din când în când asigurau că alegerile trebuie să fie organizate, pentru diminuarea costurilor, în primăvara lui 2005, odată cu referendumul privind tratatul constituțional european și pentru ca noul parlament să aibă destul timp pentru pregătirea bugetului pentru anul viitor. În ziua 5 mai 2005 majoritatea parlamentară s-a pronunțat pentru scurtarea legislaturii, iar președintele Kwaśniewski a stabilit data alegerilor pentru Seim pe 23 septembrie, iar a celor prezidențiale pentru 9 octombrie.

Czerwiec

06.01. – Łękowce: Na trasie Lwów-Jackany między przystankami kolejowymi Mamajowce, Żuczka tego dnia otwarto nowy przystanek Łękowce dla ruchu osobowego i bagażowego.

06.<02. – Czerniowce: 4 k ofiarował Bursie Polskiej im. A. Mickiewicza N. N., zaś Kazimierz Liskowacki z Czunkowa 26,85 k ofiarował Bursie, a 19 k na rzecz Ochronki Katolickiej.

06.03. – Czerniowce: W kościele Jezuitów obchodzono uroczystość Najświętszego Serca Jezusowego z nabożeństwami w różnych obrządkach i językach, także w języku polskim.

06.03. – Czerniowce, Dom Polski: Pod przewodnictwem dr. Stanisława Kwiatkowskiego odbyło się posiedzenie prezesów instytucji polskich celem podjęcia decyzji w sprawie uroczystego przyjęcia ks. abpa dr. Józefa Bilczewskiego i obchodu 500-lecia zwycięstwa grunwaldzkiego. Wydziały czerniowieckich towarzystw zawiązały krajowy komitet obchodów, do którego miano kooptować przewodniczących Czytelni TSL i towarzystw sokolich z całej Bukowiny. Przewodniczącym Krajowego Komitetu obrano dr. Stanisława Kwiatkowskiego, a sekretarzem Władysława Mierzwińskiego.

06.04. – Czerniowce, sala posiedzeń Domu Polskiego: Odbyła się 14 z rzędu pogadanka dla nauczycieli. Nauczycielka seminarium nauczycielskiego doktorowa Freundowa wygłosiła prelekcję „O komediach Aleksandra hr. Fredry”.

06.<05. – Czerniowce, Rząd Krajowy: Skutkiem długoletnich starań bukowińskiego Koła Polskiego i dzięki interwencji dr. Stanisława Głębińskiego nadszedł ministerialny reskrypt, na mocy którego zarządzono wprowadzenie języka polskiego jako przedmiotu obowiązkowego do czerniowieckiego seminarium nauczycielskiego.

06.<05. – Czerniowce: Superior jezuitów czerniowieckich ks. Julian Smodlibowski złożył 10 k na rzecz Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza.

06.<05. – Czerniowce: Na boisku Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” każdej niedzieli odbywały się ćwiczenia z ogólnej musztry dla członków mających wziąć udział w grunwaldzkim złocie sokolim w Krakowie.

06.05. – Czerniowce: W kościele OO. Jezuitów odbyła się całodzienna adoracja Najświętszego Sakramentu, o godzinie 17.00 nieszpory, a potem procesja publiczna, m.in. z kazaniem polskim, odczytaniem aktu poświęcenia na placu Ferdynanda i Te Deum na zakończenie.

06.05. – Kocmań, sala ratuszowa: Po raz pierwszy kocmaniecka Czytelnia Polska uroczyście obchodziła rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja przy udziale

Iunie

06.01. – Lencăuți: Pe traseul Lvov-Ițcani, între stațiile Mămăuți-Jucica, în această zi a fost deschisă o nouă stație – Lencăuți pentru persoane și bagaje.

06.02. – Cernăuți: N.N. a donat 4 c. Internatului Polonez „A.Mickiewicz”, iar Kazimierz Liskowacki din Czunków a donat 26,85 c. pentru Internat și 19 c. pentru Orfelinatul Catolic.

06.03. – Cernăuți: În biserica Iezuiților a avut loc sărbătorirea festivă a Preasfinte Inimi a lui Isus cu Sfinte Liturghii în diferite rituri și limbi, deci și în limba polonă.

06.03. – Cernăuți, Casa Polonă: Sub conducerea dr. Stanisław Kwiatkowski a avut loc ședința președinților instituțiilor poloneze în scopul primirii festive a pr. arh. Józef Bilczewski și a sărbătoririi celor 500 de ani de la victoria de la Grunwald. Filialele asociațiilor din Cernăuți au înființat un comitet național al festivităților în care să fie cooptați președinții Societăților de Lectură ale SȘP și ale asociațiilor „Sokół” din întreaga Bucovina. Dr. Stanisław Kwiatkowski a fost ales președinte al Comitetului Național, iar Władysław Mierzwiński – secretar.

06.04. – Cernăuți, sala de ședințe a Casei Polone: S-a desfășurat a 14 conferință pentru cadre didactice. Freundowa de la Seminarul Pedagogic a prezentat referatul „Despre comediile contelui Aleksander Fredro”.

06.<05. – Cernăuți, Guvernul Țării: În urma îndelungatelor strădăni ale Cercului Polonez și datorită intervenției dr. Stanisław Głębiński a sosit decretul ministerial în baza căruia se dispune introducerea limbii polone ca obiect obligatoriu în seminarul pedagogic din Cernăuți.

06.<05. – Cernăuți: Pr. Julian Smodlibowski, superiorul iezuiților din Cernăuți, a donat 10 c. pentru Internatul Polonez „A. Mickiewicz”.

06.<05. – Cernăuți: Pe terenul Asociației de Gimnastică „Sokół”, în fiecare duminică s-au desfășurat exerciții pentru membrii ce urmau să participe la întrunirea cercetașilor de la Cracovia.

06.05. – Cernăuți: În biserica Iezuiților a avut loc, întreaga zi, adorația Preasfântului Sacrament, la ora 17.00 slujba de seară, iar apoi procesiunea publică, printre altele cu predică în limba polonă, citirea actului consacării în Piața Ferdinand și în încheiere Te Deum.

06.05. – Cozmeni, sala primăriei: Pentru prima dată, Societatea de Lectură din localitate a sărbătorit festiv aniversarea adoptării Constituției din 3 Mai, în prezența

blisko 80 członków. Piękny referat okolicznościowy wygłosił prezes tłumackiego „Sokoła” Wandalin Walewski. Po referacie wykonywano utwory muzyczne Chopina, Moszkowskiego i Szarwenki, a na koniec przygotowany przez Franciszka Skoreckiego chór dziecięcy wyśpiewał pieśni: „Witaj majowa jutrzeńko...”, „Płynie Wisła, płynie...” i „Jeszcze Polska nie zginęła...”.

06.05. – Wyźnica: Korespondent podpisany pseudonimem Bojomir wystosował korespondencję o miejscowym środowisku Polaków i odczycie członka czerniowieckiego „Ogniska” Gębarowicza „O Konstytucji 3-go maja”, wygłoszonym przed dwoma tygodniami. Korespondencja pt. „Wyźnica, dnia 5 czerwca 1910” została wydrukowana w rubryce Listy z kraju w 46. numerze „Gazety Polskiej” z czwartku 9 czerwca.

06.06. – Czerniowce, sala ratuszowa: Odbyło się zgromadzenie zarządzane przez prezydenta miasta Fürtha z udziałem około pięćdziesięciu osób w sprawie godnego przyjęcia abpa dr. Józefa Bilczewskiego, przybywającego na wizytację kanoniczną. Zebrani powołali komitet, a w jego łonie komitet ściślejszy, złożony w połowie przez Polaków i w połowie przez Niemców. Spośród Polaków do ściślejszego komitetu weszli: Michał Gorecki, Antoni Kamiński, Julia Kwiatkowska, dr Stanisław Kwiatkowski – zastępca przewodniczącego, Mierzwiński – sekretarz, Rużyłowicz, Władysław Sołtyński, Wojciech Wejdek, Karol Witkowski, Mikołaj Zajączkowski i Henryk Stanisław Zucker. Komitet uchwalił uroczyste przyjęcie arcybiskupa. Na powitanie złożyć się miało wzniesienie bramy tryumfalnej na ul. Głównej, dekoracja kościoła parafialnego i ratusza oraz wszystkich domów wskutek odezwy prezydenta miasta. W powitaniu mieli wziąć udział: prezydent kraju, naczelnicy władz, stowarzyszenia ze sztandarami, bractwa, uczniowie szkół miejscowych, „którzy tworzyć będą szpaler od dworca kolei żelaznej do bramy tryumfalnej”. Deputacja komitetu powitalnego miała udać się do Niepołokowic, aby na granicy Bukowiny powitać dostojnego gościa i towarzyszyć mu w podróży do Czerniowiec.

06.06. – Baniłów (Ruski) n/Cz.: Korespondent podpisany kryptonimem L. N. zdał sprawę z odczytów o Konstytucji 3 Maja, niedawno wygłoszonych przez delegata czerniowieckiego Koła TSL, członka „Ogniska” Dihma w Baniłowie n/Czeremoszem i w Milijowie. Korespondencja powyższa pt. „Baniłów Ruski, d. 6 czerwca 1910” ukazała się drukiem w rubryce Listy z kraju w 46. numerze „Gazety Polskiej” z czwartku 9 czerwca.

06.07. – Czerniowce: Na wniosek dr. Stanisława Kwiatkowskiego Rada Miasta uchwaliła własnym kosztem wzniesienie bramy tryumfalną na powitanie ks. abpa dr. Józefa Bilczewskiego.

06.08. – Czerniowce: Odbyło się zebranie założycielskie Sodalicii Mariańskiej Panów zwołane przez komitet

a aproape 80 de membri. Un frumos referat ocazional a prezentat președintele Asociației „Sokół” din Tlumacz Wandalin Walewski. Apoi s-au interpretat creații muzicale de Chopin, Moszkowski și Szarwenko, iar în încheiere corul de copii pregătit de Franciszek Skorecki a cântat: „Witaj majowa jutrzeńko..”, „Płynie Wisła, płynie...” și „Jeszcze Polska nie zginęła...”.

06.05. – Vijnița: Un corespondent semnat cu pseudonimul Bojomir a trimis o scrisoare despre comunitatea poloneză locală și despre referatul prezentat în urmă cu două săptămâni de către membrul Societății „Ognisko” din Cernăuți – Gębarowicz și intitulat „Despre Constituția din 3 Mai”. Corespondența intitulată „Vijnița, 5 iunie 1910” a fost tipărită la rubrica Scrisori din țară, în nr. 46 al „Gazetei Polone” de joi 9 iunie.

06.06. – Cernăuți, sala primăriei: A avut loc ședința dispusă de președintele orașului Fürth cu participarea a aprox. cincizeci de persoane în problema primirii arh. dr. Józef Bilczewski cu prilejul vizitei canonice. Cei prezenți au ales un comitet și, în cadrul lui, un comitet restrâns, alcătuit din polonezi și nemți în proporție egală. Din rândul polonezilor au intrat în comitetul restrâns: Michał Gorecki, Antoni Kamiński, Julia Kwiatkowska, dr. Stanisław Kwiatkowski – președinte adjunct, Mierzwiński – secretar, Rużyłowicz, Władysław Sołtyński, Wojciech Wejdek, Karol Witkowski, Mikołaj Zajączkowski și Henryk Stanisław Zucker. Comitetul a aprobat primirea festivă a arhiepiscopului. Întâmpinarea avea să fie constituită din ridicarea unei porți triumfale pe str. Główna, împodobirea bisericii parohiale și a primăriei, precum și a tuturor caselor ca urmare a apelului președintelui orașului. La întâmpinare urmau să ia parte: președintele țării, șefii autorităților, asociațiile cu stindarde, frățiile, elevii școlilor din oraș „care vor alcătui un culoar de la gară și până la poarta triumfală”. Delegația comitetului de întâmpinare avea să plece la Nepolocăuți, pentru a-l întâmpina pe ilustrul oaspete la granița Bucovinei și pentru a-l însoți până la Cernăuți.

06.06. – Bănila (Rusă) pe Ceremuș: Un corespondent semnat L.N. a informat cu privire la conferințele despre Constituția din 3 Mai nu demult ținute de delegatul Cercului SSP, membru al Societății „Ognisko” Dihm în Bănila pe Ceremuș și Milijów. Corespondența intitulată „Bănila Rusă, 6 iunie 1910” a fost tipărită la rubrica Scrisori din țară, în nr. 46 al „Gazetei Polone” de joi 9 iunie.

06.07. – Cernăuți: La propunerea dr. Stanisław Kwiatkowski, Consiliul Orășenesc a decis să ridice pe cheltuiala sa poarta triumfală pentru primirea pr. arh. Józef Bilczewski.

06.08. – Cernăuți: A avut loc adunarea fondatorilor Frăției Mariane a Domnilor convocată de comitetul

założycielski w składzie m. in.: Krzysztof Abrahamowicz, Kazimierz Bohdanowicz, dr Stanisław Kwiatkowski, Władysław Sołtyński i Karol Witkowski.

06.<09. – Czerniowce: Zarząd miejscowego Koła TSL zwrócił się do czerniowieckich rodaków, aby przeczytane dzienniki i czasopisma ofiarowali na zaspokojenie rosnących potrzeb czytelniczych w prowincjonalnych czytelniach TSL.

06.<09. – Wiedeń, Ministerstwo Rolnictwa: Kierownik Ministerstwa Rolnictwa powołał właściciela dóbr ziemskich i posła na bukowiński Sejm Krajowy dr. Kajetana Stefanowicza na członka Rady Kultury Krajowej.

06.09. – Czerniowce, sala ratuszowa: Odbyło się posiedzenie ściślejszego komitetu powitalnego. Wybrano wydział wykonawczy, do którego oprócz prezydenta Czerniowiec Fürtha i dr. Kwiatkowskiego weszło trzech Polaków (inż. Adam Walewski, komendant Ochotniczej Straży Ogniowej Mikołaj Zajączkowski i redaktor „Gazety Polskiej” Henryk Stanisław Zucker) i tyluż Niemców.

06.09. – Waszkowce: Miejscowy korespondent podpisany pseudonimem Tad. napisał sprawozdanie z przebiegu obchodu rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja sprzed dwóch tygodni. Korespondencja została wydrukowana w rubryce Listy z kraju 47. numeru „Gazety Polskiej” z niedzieli 12 czerwca.

06.10. – Czerniowce, sala posiedzeń Domu Polskiego: Pod przewodnictwem dr. Stanisława Kwiatkowskiego odbyło się posiedzenie wydziałów polskich instytucji czerniowieckich celem opracowania szczegółowego programu przyjęcia abpa dr. Józefa Bilczewskiego, który przyjął zaproszenie do zwiedzenia czerniowieckiego Domu Polskiego. Desygnowano dr. Kwiatkowskiego, który w imieniu Polaków miał witać arcybiskupa na granicy Bukowiny, i Sołtyńskiego, który w imieniu Polaków miał witać arcybiskupa przy bramie tryumfalnej.

06.10. – Kocmań: Miejscowy korespondent podpisany literą W. szczegółowo zdał sprawę z obchodu rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Korespondencja została wydrukowana w rubryce Listy z kraju 47. numeru „Gazety Polskiej” z niedzieli 12 czerwca.

06.10. – Waszkowce n/Czeremoszem, miejscowe starostwo powiatowe: Odbyła się narada dotycząca uregulowania spraw oświatowych w Baniłowiu n/Czeremoszem, w dużym stopniu od wieków zamieszkiwanym przez Polaków, ubiegających się o naukę języka polskiego. Polaków na naradę nie zaproszono i postanowiono nie otwierać klasy z polskim językiem wykładowym, uzasadniając decyzję rzekomym brakiem polskich dzieci w wieku szkolnym. Według „Z naszej biedy szkolnej”, „Gazeta Polska”, nr 72, 1910, s. 1.

06.11. – Czerniowce, mała sala Domu Polskiego: Towarzystwo Akademików Polskich „Ognisko” urządziło uroczyste towarzyskie zebranie członków Klubu oraz wszystkich kolegów.

fondator alcătuit din: Krzysztof Abrahamowicz, Kazimierz Bohdanowicz, dr. Stanisław Kwiatkowski, Władysław Sołtyński și Karol Witkowski.

06.<09. – Cernăuți: Conducerea Cercului SȘP din localitate s-a adresat compatrioților să doneze ziarele și publicațiile citite Societăților de Lectură ale SȘP, pentru a răspunde nevoilor cititorilor.

06.<09. – Viena, Ministerul Agriculturii: Șeful Ministerului Agriculturii l-a numit pe proprietarul de pământ și deputatul Seimului Bucovinei – dr. Kajetan Stefanowicz membru al Consiliului Culturii Țării.

06.09 – Cernăuți, sala primăriei: A avut loc ședința comitetului restrâns de întâmpinare. A fost ales consiliul executiv în care, pe lângă președintele Cernăuțiului Fürth și dr. Kwiatkowski, au intrat trei polonezi (ing. Adam Walewski, comandantul Pompierilor Voluntari Mikołaj Zajączkowski și redactorul „Gazetei Polone” Henryk Stanisław Zucker) și tot atâția nemți.

06.09. – Vășcăuți: Un corespondent din localitate semnat cu pseudonimul Tad. a scris o dare de seamă despre desfășurarea sărbătoririi zilei Constituției din 3 Mai, care a avut loc în urmă cu două săptămâni. Corespondența a fost tipărită la rubrica Scrisori din țară, în nr. 47 al „Gazetei Polone” de duminică 12 iunie.

06.10. – Cernăuți, sala de ședințe a Casei Polone: Sub conducerea dr. Stanisław Kwiatkowski a avut loc ședința secțiilor, instituțiilor poloneze din oraș în scopul redactării programului amănunțit al primirii arh. dr. Józef Bilczewski care a acceptat invitația de a vizita Casa Polonă din Cernăuți. Dr. Kwiatkowski a fost desemnat să îl întâmpine, în numele polonezilor, pe arhiepiscop la frontiera Bucovinei, iar Sołtyński, în numele polonezilor, să îl întâmpine la poarta triumfală.

06.10. – Cozmeni: Un corespondent din localitate semnat cu litera W, a prezentat în detaliu sărbătorirea Zilei Constituției din 3 Mai. Corespondența a fost tipărită la rubrica Scrisori din țară, în nr. 47 al „Gazetei Polone” de duminică 12 iunie.

06.10 – Vășcăuți pe Ceremuș, conducerea locală a ținutului: A avut loc consfătuirea privitoare la problemele învățământului în Baniłova pe Ceremuș, de veacuri locuită în mare parte de către polonezi care solicită învățarea limbii polone. La consfătuire polonezii nu au fost invitați și s-a stabilit să nu se înființeze o clasă cu limba de predare polonă, justificând decizia prin lipsa copiilor polonezi de vârstă școlară. Conform scrisorii „Din necazurile școlii noastre”, în „Gazeta Polonă”, nr. 72, p. 1.

06.11. – Cernăuți, sala mică a Casei Polone: Societatea Universitarilor Polonezi „Ognisko” a organizat o adunare festivă a membrilor clubului și a tuturor colegilor.

06.11. – Czerniowce, sala obrad Domu Polskiego: W ramach cyklu pogadarek naukowych ZNiNPnaB nauczycielka seminarium nauczycielskiego doktorowa Freundowa wygłosiła jako ostatni przed wakacjami odczyt o komediach Aleksandra Fredry. Po prelekcji wywiązała się żywa dyskusja, w której m.in. zabrali głos Otton Mieczysław Żukowski i Karol Schwann.

06.<12. – Czerniowce: Bawiła tutaj deputacja włościan polskich z Nowej Żadowy w sprawie utworzenia tam szkoły polskiej, o co zabiegają od długiego czasu. „Ku swemu ubolewaniu dowiedziała się tu deputacja, że kreowanie klas polskich w Żadowie zwalcza z brutalną zaciekłością członek stróżeńieckiej Rady Szkolnej Okręgowej gr.kat. paroch tamtejszy ks. Wolański, zaciekły wróg Polaków, dalej dowiedziała się deputacja, że sprawa utworzenia wspomnianej szkoły ugrzęzła w starostwie stróżeńieckim, gdzie akt leży niezafatwiony od dnia 2 marca 1909 r.”.

06.<12. – Czerniowce: Na ołtarz Królowej Korony Polskiej w kościele parafialnym p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego datki złożyli: T. Armata – 8 k, A. Dobrowolska – 60 k, dochód z przedstawienia „Hołd kwiatów” – 200 k, dochód ze sprzedaży śpiewników – 241,30 k (w tym od radcy K.T. – 20 k, p. Met. – 10 k, p. J. B. – 10 k), K. Flaman – 10 k, nadr. Gajewski – 100 k, M. Gretz – 10 k, Jakubowska – 2 k, M. Kolisko – 2 k, B. Köstel – 1 k, E. Ogonowska – 10 k, H. Ogonowska – 5 k, W. Opolska – 250 k, K. Wampach – 4 k, F. Wessely – 5 k.

06.<12. – Czerniowce: Starszy rewident i kontroler transportowy Antoni Zasławski został mianowany zastępcą kierownika oddziału handlowego w kierownictwie ruchu w Czerniowcach.

06.12. – Czerniowce, sala ratuszowa: Odbyło się kolejne posiedzenie wydziału wykonawczego komitetu powitalnego abpa dr. Józefa Bilczewskiego.

06.15. – Czerniowce: Komisja rewizyjna pod przewodnictwem Franciszka Burskiego sprawdziła Sprawozdanie kasowe Towarzystwa im. J. Kilińskiego w Czerniowcach za okres od 15 maja 1909 do końca czerwca 1910 r.

06.<16. – Czerniowce: Kazimierz Liskowacki z Czunkowa ofiarował 29 k na rzecz Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza.

06.<16. – Stróżeńiec: Korespondent podpisany kryptonimem J. krótko doniósł redakcji o stróżeńieckich obchodach rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja, uroczystości Królowej Korony Polskiej w miejscowym kościele św. Anny i Czytelni Polskiej i kilkumiesięcznych staraniach o polską szkołę lub przynajmniej tzw. paralelkę z polskim językiem wykładowym w I i II klasie, które nie przyniosły pożądanego skutku, gdyż w Radzie Szkolnej Okręgowej skutecznie działa nieprzychylny Polakom grekokatolicki proboszcz ks. Wolański.

06.<16. – Czerniowce: Böhm – sekretarz i Wojciech Wejdek – prezes sporządzili XIV Wykaz skladek na boisko

06.11. – Cernăuți, sala de ședințe a Casei Polone: În cadrul ciclului de conferințe științifice ale SCDP din B prof. Freund de la seminarul pedagogic a prezentat ultimul referat dinainte de vacanță despre comediile lui Aleksander Fredro. După referat s-a legat o vie discuție la care au luat cuvântul, printre alții, Otton Mieczysław Żukowski și Karol Schwann.

06.<12. – Cernăuți: A sosit aici delegația țaranilor polonezi din Noua Jadova în problema deschiderii școlii polone solicitată de mult timp. „Spre regretul său, delegația a aflat aici că înființarea claselor polone în Jadova se lovește de îndârjirea membrului Consiliului Școlar Regional din Storojineț - pr. greco-catolic Wolański, dușman îndârjit al polonezilor, apoi delegația a aflat că problema înființării amintitei școli s-a oprit la stărostia din Storojineț unde actul stă nerezolvat din ziua de 2 martie 1909”.

06.<12. – Cernăuți: Pentru altarul Reginei Coroanei Poloniei din biserica parohială cu hramul Înălțarea Sfintei Cruci au făcut donații: T. Armata – 8 c., A. Dobrowolska – 60 c., veniturile din reprezentarea „Omăgiu florilor” – 200 c., veniturile din vânzarea cărților de cântece – 241,30 c. (aici de la consilierul K.T. – 20 c., d-nul Met – 10 c., dl. J. B. – 10 c.), K. Flaman – 10 c., Gajewski – 100 c., M. Gretz – 10 c., Jakubowska – 2 c., M. Kolisko – 2 c., B. Köstel – 1 c., E. Ogonowska – 10 c., H. Ogonowska – 5 c., W. Opolska – 250 c., K. Wampach – 4 c., Wessely – 5 c.

06.<12. – Cernăuți: Revizorul superior și controlorul transporturilor Antoni Zasławski a fost numit adjunctul șefului serviciului comercial mișcare în Cernăuți.

06.12. – Cernăuți, sala primăriei: A avut loc ședința biroului executiv al comitetului de întâmpinare a arh. Józef Bilczewski.

06.15. – Cernăuți: Comisia de revizie sub conducerea lui Franciszek Burski a verificat Darea de seamă de casă a Societății „J. Kiliński” din Cernăuți pentru perioada 15 mai 1909 – sfârșitul lunii iunie 1910.

06.<16. – Cernăuți: Kazimierz Liskowacki a donat 29 c. pentru Internatul Polonez „A. Mickiewicz”.

06.16. – Storojineț: Un corespondent semnat J. a informat pe scurt redacția despre sărbătorirea Zilei Constituției din 3 Mai, despre festivitățile prilejuite de sărbătoarea Reginei Coroanei Poloniei în biserica cu hramul Sf. Anna din localitate și la Societatea de Lectură și despre demersurile de câteva luni pentru o școală poloneză sau măcar predare simultană în limba polonă la cl. I-II care n-au avut efectul dorit, căci în Consiliul Școlar Regional pr. greco-catolic Wolański acționează eficient în defavoarea polonezilor.

06.<16. – Cernăuți: Böhm – secretar și Wojciech Wejdek – președinte au alcătuit a XIV-a Listă cu cheta

„Sokola” w Czerniowcach, który ukazał się drukiem w 48. numerze „Gazety Polskiej” z czwartku 16 czerwca.

06.18. – Niepołokowce: Po przekroczeniu granicy Bukowiny abp dr Józef Bilczewski został powitany przez czterdziestoosobową delegację Komitetu Powitalnego z Czerniowiec, która specjalnie w tym celu przybyła do Niepołokowic osobnym pociągiem. W imieniu delegacji z ramienia Polaków przemówił Władysław Sołtyński, a bukiet kwiatów wręczyła doktorowa Julia Kwiatkowska. Następnie abp wraz z delegacją wyruszyli w drogę specjalnym pociągiem.

06.18. – Łużany: Przejeżdżającego abpa dr. Józefa Bilczewskiego witały tłumy Polaków z Dębowiec, Glinicy, Kocmania, Łużan, Mamajowiec, Oszechlibów, członkowie Czytelni Polskich TSL z Kocmania, Łaszkówki, Łużan, Oszechlibów, kocmaniecki proboszcz z parafianami, pracownicy miejscowej cukrowni na czele z dyrektorem i urzędnikami. W imieniu Czytelni przemówił Kajetan Manugiewicz witając chlebem i solą. Jedna z dziewczynek wygłosiła wiersz powitalny w języku polskim, druga w języku czeskim. Witający arcypasterza wręczyli mu 6 bukietów oraz 4 prośby rodziców o szkoły polskie.

06.18. – Żuczka: Przejeżdżającego abpa dr. Józefa Bilczewskiego witała pociąg wiernych z Sadogóry i okolicznych wsi pod przewodnictwem ks. kan. Aleksandra Chrzanowicza, dyrektorzy, urzędnicy oraz inni pracownicy miejscowej cukrowni wraz z orkiestrą fabryczną, przedstawiciele Czytelni Polskich oraz oddział sadogórskich sokolów.

06.18. – Czerniowce: Pociągiem osobowym nr 311 ks. abp dr Józef Bilczewski przybył na dworzec główny, gdzie został powitany przez prezydentów kraju i miasta. Następnie przy bramie tryumfalnej obok domu Motylewskiego w imieniu Polaków arcypasterza powitał dr Stanisław Kwiatkowski, a potem przy kościele parafialnym proboszcz ks. inf. Józef Schmid wraz z duchowieństwem i wiernymi przywitali i procesyjnie wprowadzili ks. abpa do świątyni. Tutaj po modlitwach, niesporach i umieszczeniu relikwii na mającym być poświęconym głównym ołtarzu, udzieleniu pasterskiego błogosławieństwa ks. abp udał się na plebanie, gdzie zamieszkał w okresie kilkudniowej wizytacji kanonicznej czterech parafii dekanatu czerniowieckiego.

06.19. – Czerniowce: Ukazał się 49. numer 28. rocznika „Gazety Polskiej” z podobizną, okolicznościowym wierszem tudzież artykułem pod ogólnym tytułem: „Na powitanie JE Ks. Arcybiskupa-Metropolity dr. Józefa Bilczewskiego w Czerniowcach”. „Gazeta Polska” z tego dnia przyniosła także Rachunek miesięczny za maj 1910 r. Bukowińskiego Polskiego Towarzystwa Zaliczkowego i Oszczędności.

pentru terenul Asociației „Sokol” din Cernăuți care a fost tipărită în nr. 48 al „Gazetei Polone” de joi 16 iunie.

06.18. – Nepolocăuți: După ce a trecut frontiera Bucovinei, arh. dr. Józef Bilczewski a fost întâmpinat de o delegație de patruzeci de persoane a Comitetului de Întâmpinare din Cernăuți care a venit special în acest scop la Nepolocăuți cu un tren special. În numele delegației din partea polonezilor a vorbit Władysław Sołtyński, iar florile le-a oferit Julia Kwiatkowska. Apoi arhiepiscopul și delegația au plecat cu trenul special.

06.18. – Lujeni: Arh. dr. Józef Bilczewski a fost întâmpinat de mulțimi de polonezi din Dubăuți, Glinița, Cozmeni, Lujeni, Mămăuți, Oszechliby, membrii Societății de Lectură a SȘP din Cozmeni, Laszkówka, Oszechliby, parohul din Cozmeni cu enoriașii, municionarii fabricii de zahăr din localitate în frunte cu directorul și funcționari. În numele Societății de Lectură a vorbit Kajetan Manugiewicz care a întâmpinat oaspeții cu pâine și sare. O fetiță a recitat o poezie în limba polonă, alta în cehă. Cei prezenți i-au oferit arhiepiscopului 6 buchete de flori și 4 cereri ale părinților pentru o școală polonă.

06.18. – Jucica: În trecerea sa, arh. dr. Józef Bilczewski a fost întâmpinat de procesiunea credincioșilor din Sadagura și satele învecinate cu pr. canonic Aleksander Chrzanowicz, directorii, funcționarii și alți lucrători ai fabricii de zahăr din localitate cu orchestra fabricii, reprezentanți ai Societății de Lectură și membrii organizației „Sokol” din Sadagura.

06.18. – Cernăuți: Pr. arh. Józef Bilczewski a sosit cu trenul personal nr. 311 în gara centrală unde a fost întâmpinat de președinții țării și orașului. Apoi, la poarta triumfală lângă casa lui Motylewski, dr. Stanisław Kwiatkowski i-a urat bun venit în numele polonezilor, pe urmă în fața bisericii parohiale, parohul pr. infulat Józef Schmid cu clerul și credincioșii l-au întâmpinat și l-au condus în procesiune în biserică. Aici, după rugăciuni, vecernie și plasarea relicvei în altarul principal ce urmează a fi sfințit, după binecuvântarea pastorală, pr. arh. s-a îndreptat spre casa parohială unde a locuit în timpul vizitării canonice de câteva zile a patru parohii din decanatul de Cernăuți.

06.19. – Cernăuți: A apărut 49. nr. 28 al anuarului „Gazetei Polone” cu facsimil, o poezie ocazională ca și un articol sub titlul general: „Pentru întâmpinarea Excelenței Sale Pr. Arhiepiscop – Mitropolit dr. Józef Bilczewski în Cernăuți”. „Gazeta Polonă” din această zi a publicat și Calculul lunar pentru luna mai 1910 al Societății Bucovinene de Împrumut și Economii.

XXI. Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania”

Al XXI-lea Festival Folcloric Internațional „Întâlniri Bucovinene”

DOROCZNE BUKOWIŃSKIE ŚWIĘTO

Pierwsza tegoroczna polska edycja 21. Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania” odbyła się 1-6 czerwca 2010 r. tradycyjnie w Jastrowiu i Pile.



Zespół „Bokréta” – Hogyész – Węgry

Udział w niej wzięły 32 zespoły, w sumie ponad 800 osób z: Polski, Ukrainy, Rumunii, Węgier, Słowacji i Serbii. Warto zaznaczyć, że patronat honorowy nad polską częścią festiwalu objęli: Zbigniew Kosmatka – Prezydent Miasta Piły i Ryszard Sikora – Burmistrz Miasta i Gminy Jastrowie.



Zespół „Bukowiński Wizerunek” – Czerniowce – Ukraina

Tak ogromna impreza nie mogłaby się odbyć bez sponsorów, a byli nimi: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Senat Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Urząd Miasta Piły, Burmistrz Gminy i Miasta Jastrowie, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Piłski Dom Kultury, Ośrodek Kultury w Jastrowiu, Starostwo Powiatowe w Pile, Fundusz Wyszehradzki. Należy przypomnieć, iż pomys-

SĂRBĂTOARE BUCOVINEANĂ ANUALĂ

Prima ediție poloneză de anul acesta a celui de al 21-lea Festival Folcloric Internațional „Întâlniri Bucovinene” a avut loc, în mod tradițional, în zilele de 1-6 iunie în Jastrowie și Piła.



La această ediție au luat parte 32 de ansambluri, în total 800 de persoane din: Polonia, Ucraina, România, Ungaria, Slovacia și Serbia. Merită de menționat că partea poloneză a festivalului a fost patronată de: Zbigniew Kosmatka – Președintele Orașului Piła și Ryszard Sikora – Primarul Orașului Jastrowie.

Această mare manifestare nu s-ar fi putut desfășura fără sponsori, aceștia fiind: Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, Senatul Republicii Polone, Asociația „Wspólnota Polska”, Consiliul Orașului Piła, Primarul Orașului Jastrowie, Fundația de Colaborare Polono-Germană, Consiliul Voievodatului Wielkopolska, Casa de Cultură din Piła, Centrul Cultural din Jastrowie, Conducerea Raionului Piła, Fondul Vișegrad. Trebuie de



Zespół „Czerwona Kalina” – Czunkiw – Ukraina



Zespół „Dawidenka” – Koźlice – Polska

amintit că inițiatorul și organizatorul „Întâlnirilor Bucovinene” este Zbigniew Kowalski, etnograf, director adjunct al Casei de Cultură din Pița, om al cărui nume este menționat cu respect de toți participanții la festival.

Pe scenele festivalului, s-au prezentat șasesprezece ansambluri din Polonia originare din Bucovina: „Dawidenka”, „Dolina Nowego Szołca”, „Dunawiec”, „Dziordanki”, „Echo Bukowiny”, „Jastrowiaczy”, „Jodelki”, „Jutrzenka”, „Podgrodzianki”, „Pojana”, „Rosa”, „Syrba”, „Tajdany”, „Watra”, „Wichowianki”, „Źródłko”. De asemenea, au evoluat șapte ansambluri din Ucraina – trei poloneze și patru ucrainene, șase ansambluri din România – două poloneze și patru românești, două ansambluri din



Wspólny występ zespołów „Dolina Nowego Szołca” – Złotnik – Polska i „Sołoncanka” – Nowy Szołoniec – Rumunia

îodawcă i organizatorem „Bukowińskich Spotkań” jest Zbigniew Kowalski, etnograf, zastępca dyrektora Piłskiego Domu Kultury; człowieka, którego nazwisko wymieniają z szacunkiem wszyscy uczestnicy festiwalu.

Na festiwalowych scenach zaprezentowało się szesnaście zespołów z Polski o rodowodzie bukowińskim: „Dawidenka”, „Dolina Nowego Szołca”, „Dunawiec”, „Dziordanki”, „Echo Bukowiny”, „Jastrowiaczy”, „Jodelki”, „Jutrzenka”, „Podgrodzianki”, „Pojana”, „Rosa”, „Syrba”, „Tajdany”, „Watra”, „Wichowianki”, „Źródłko”. Wystąpiło też siedem zespołów z Ukrainy – trzy polonijne i cztery ukraińskie, sześć zespołów z Rumunii – dwa

Slovakia și câte unul din Ungaria și Serbia.

Unul din cele mai vechi ansambluri bucovinene din Polonia este Ansamblul de Cântece și Dansuri „Jutrzenka” din Bolesławiec. Acest ansamblu a luat ființă în anul 1947 din corul bisericesc condus de maestrul Filip Ziłonka. Repertoriul cuprinde mai ales cântece bosniace, pentru că, la sfârșitul sec. XIX, câteva zeci de familii din Bucovina s-au așezat în Bosnia. Acolo au avut ca vecini: sârbi, croați, bosniaci precum și emigranți din Galiția: polonezi și ucraineni. După al doilea război mondial, o parte dintre emigranții din Prnjavor și Nowy Martyniec s-au stabilit, printre altele, în Bolesławiec. Conducătorul ansamblului este Edward Krawczewski.

polonijne i cztery rumuńskie, dwa zespoły ze Słowacji oraz po jednym z Węgier i Serbii.

Jednym z najstarszych zespołów bukowińskich w Polsce jest działający w Bolesławcu Gminny Zespół Pieśni i Tańca „Jutrzenka”. Zespół o tej nazwie powstał w 1947 roku z chóru kościelnego pod kierownictwem chórmistrza Filipa Zielonki. W repertuarze posiada głównie pieśni bośniackie ze względu na to, że pod koniec XIX w. kilkadziesiąt rodzin przesiedliło się z Bukowiny do Bośni. Za sąsiadów mieli tam: Serbów, Chorwatów, Bośniaków oraz emigrantów z Galicji: Polaków i Ukraińców. Po drugiej wojnie światowej część emigrantów z Prnjavora i Nowego Martyńca osiedliła się między innymi w Bolesławcu. Kierownikiem zespołu jest Edward Krawczewski.

Zespół Pieśni i Tańca Górali Czadeckich „Pojana” z Piławy Dolnej, którego kierownikiem jest obecnie Bożena Juraszek, przesiedleńcy z Pojany Mikuli założyli w 1958 roku. Folklor z Pojany kultywują już osoby urodzone w Polsce, co może świadczyć o zakorzenieniu kultury bukowińskiej w Piławie Dolnej na Dolnym Śląsku.

Swoje czterdziestolecie świętował w 2009 roku



Zespół „Dunawiec” – Zbylutów – Polska

Ansamblul de Cântece și Dansuri al Muntenilor Czadca „Pojana” din Piława Dolna, condus în prezent de Bożena Juraszek, a fost întemeiat de coloniștii din Poiana Micului în anul 1958. Folclorul din Poiana este cultivat de persoane născute în Polonia, ceea ce dovedește că cultura bucovineană este înrădăcinată în Piława Dolna din Silezia Inferioară.

Ansamblul Muntenilor Czadca din Brzeźnica și-a sărbătorit în anul 2009 cei patruzeci de ani de existență. Până astăzi membrii ansamblului cultivă cu grijă moș-



Zespół „Dolinianka” – Stara Huta – Ukraina

Zespół Górali Czadeckich „Watra” z Brzeźnicy. Członkowie zespołu do dziś starannie kultywują dziedzictwo kulturowe zapamiętane i przywiezione z Bukowiny: stroje, pieśni, zwyczaje, a także kulinaria. Jadwiga Parecka, kierownik zespołu, jest jedną z nielicznych osób, która zbiera koledy i pastorałki czy też przepisy kulinarne i publikuje je oraz wydaje na płytach CD. Zespół „Watra” jako pierwszy w Polsce przygotował widowisko folklorystyczne na temat bukowińskich obrzędów.

1984 roku sięga historia Zespołu Górali Czadeckich „Dolina Nowego Sołońca”, którego kierownikiem jest dziś Wiktor Bryjak, urodzony w Pleszy na Bukowinie Południowej (Jadwiga, żona Wiktora urodziła się

tenirea culturală păstrată și adusă din Bucovina: costume, cântece, obiceiuri și bucătărie. Jadwiga Parecka, conducătoarea ansamblului, este una dintre puținele persoane care culege colinde și pastorale, dar și rețete culinare, publicate și înregistrate pe CD-uri. Ansamblul „Watra”, ca primul în Polonia, a pregătit un spectacol pe tema obiceiurilor bucovinene.

Istoria Ansamblului Muntenilor Czadca „Dolina Nowego Sołońca” se leagă de anul 1984, conducătorul acestuia este, până astăzi, Wiktor Bryjak născut în Pleșa din Bucovina de Sud (Jadwiga, soția lui, s-a născut în Panca din nordul Bucovinei). Numele ansamblului se leagă de satul Solonețu Nou din care provin majoritatea



Zespół „Dule Milosavijević-Žele” – Čačak – Serbia



w Pance na północy Bukowiny). Swą nazwą grupa nawiązuje do wsi, Nowy Sołonec, z której pochodzi większość jej członków.

W układzie chronologicznym następnym jest Zespół Górali Czadeckich „Dawidenka”, kierowany przez Marię Rokaszewicz. Nazwa tego zespołu wywodzi się z kolei



Zespół „Dżereło” – Czerniowce – Ukraina

od popularnego wśród bukowińskich Polaków tańca ludowego. Założycielami „Dawidenki” były osoby urodzone w Terebleczu na północnej Bukowinie.

Sceniczną prezentację bukowińskich pieśni, a także zwyczajów i obrzędów ludowych rozpoczął Góralski Teatr Pieśni „Dunawiec” założony w 1986 roku. Nazwa grupy nawiązuje do nazwy rodzimej wsi w powiecie stor-

membrilor lui.

În ordine cronologică, următorul este Ansamblul Muntenilor Czadca „Dawidenka” condus de Maria Rokaszewicz. Iar numele acestui ansamblu se trage de la dansul popular răspândit în rândul polonezilor bucovineni. Întemeietorii ansamblului „Dawidenka” au fost persoane născute în Tereblecea din nordul Bucovinei.

Ansamblul Muntenesc al Teatrului de Cântece „Dunawiec”, întemeiat în anul 1986, a început prezentarea scenică a cântecelor bucovinene, dar și a obiceiurilor și ritualurilor populare. Numele grupului se leagă de numele satului de origine din raionul Storoiineț, astăzi cătun al satului Banilowa Podgórna cu 14 gospodării. Conducătorul grupului este Jadwiga Puszkarz.

În anul 1986, în Raciborowice Górne a luat ființă un alt ansamblu alcătuit din emigranții bosniaci din localitățile: Celinovac, Bakińce și Martyniec. Înaintașii lor proveneau din Poiana Micului din sudul Bucovinei. Merită de menționat că legăturile cu Bucovina datează de peste o sută de ani, iar amintirea originii bucovinene este vie în continuare. Ansamblul Folcloric „Podgrodzianki” este condus de Katarzyna Likwiarz.

Ansamblul de Obiceiuri al Muntenilor Czadca „Jastrowiaci”, din momentul înființării în anul 1986, prezintă cultura bucovineană. Amintirea Bucovinei la cei mai vârstnici membri ai ansamblului a reprezentat începutul „Întâlnirilor Bucovinene” de la Jastrowie. În anul 1990,



Zespół „Flori de Bucovina” – Sadova – Rumunia



Zespół „Echo Bukowiny” – Lubań – Polska

żywieckim; dziś jest to przysiółek Baniłowa Podgórnego z 14 gospodarstwami. Kierownikiem grupy jest Jadwiga Puszkarz.

W Raciborowicach Górnych w 1986 roku zawiązał się kolejny zespół składający się z emigrantów bośniackich miejscowości: Celinovača, Bakińców i Martyńca. Ich przodkowie pochodzili z Pojany Mikuli na Południowej Bukowinie. Warto zauważyć, że związki z Bukowiną datują się na ponad stuletni okres, a pamięć o bukowińskim rodowodzie jest nadal żywa. Zespołowi Folklorystycznemu „Podgrodzianki” szefuje Katarzyna Likwiarz.

Zespół Obrzędowy Górali Czadeckich „Jastrowiaci” prezentuje bukowińską kulturę od momentu założenia w 1986 roku. To właśnie wspomnienia o Bukowinie najstarszych członków tego zespołu dały począ-



Zespół „Florile Bucovinei” – Rădăuți – Rumunia

„Jastrowiaci” a fost coorganizator al Festivalului de Folclor al Muntenilor Czadca din Jastrowie.

La primul festival au participat ansamblurile deja existente din Strzegomiany, Piława Dolna, Zbylutów, Złotnik, Brzeźnica, Koźlice. Înșiși participanții au decis atunci că fără compatrioții lor, fără vecinii lor din Bucovina festivalul nu se poate desfășura. *Doar și ucrainenii și românii și alții ... au fost vecinii noștri* – spuneau. Următorul festival, pentru a reda imaginea completă a manifestării, s-a numit deja Festivalul Folcloric Internațional „Întâlniri Bucovinene”. Ca ciupercile după ploaie, au început să apară alte ansambluri în Polonia, dar și în România, Ucraina.

În anul 1994 și-a început activitatea Ansamblul de Copii al Muntenilor Czadca „Dziordanki” din Jastrowie, doi ani mai târziu a luat ființă Ansamblul Muntenilor Czadca „Tajdany” al tinerilor din Strzegomiany, iar din anul 1996 activează și Ansamblul Muntenilor Czadca „Wi-



Zespół „Dziordanki” – Jastrowie – Polska



Zespół „Kwiaty Bukowiny” – Czerniowce – Ukraina

tek „Bukowińskim Spotkaniom” w Jastrowiu. W 1990 r. „Jastrowiaczy” byli współorganizatorami Festiwalu Folkloru Górali Czadeckich w Jastrowiu.

W pierwszym festiwalu wzięły udział już istniejące zespoły ze Strzegomian, Piławy Dolnej, Zbylutowa, Złotnika, Brzeźnicy, Koźlic. Sami uczestnicy spotkań zdecydowali wówczas, że bez rodaków, sąsiadów z Bukowiny kolejny festiwal nie może się odbyć. *A przecież naszymi sąsiadami byli i Ukraińcy i Rumuni i inni... – mówili.* Kolejny festiwal, aby oddać całokształt przedsięwzięcia, nosił już nazwę Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania”. Jak grzyby po deszczu zaczęły powstawać kolejne zespoły na terenie Polski, ale także w Rumunii, na Ukrainie.

W 1994 roku rozpoczął działalność Dziecięcy Zespół Górali Czadeckich „Dziordanki” w Jastrowiu, dwa lata później powstał młodzieżowy Zespół Górali Czadeckich „Tajdany” w Strzegomianach, od 1996 roku działa

chowancki” din Wichów alcătuit din persoane născute în Bucovina.

Printre repatrianții din Bucovina au fost și așa numiții polonezi de jos, cunoscuți în Bucovina ca *mazuri*. Existența Festivalului Folcloric Internațional „Întâlniri Bucovinene” și dorința de a-și manifesta rădăcinile bucovinene au dus la apariția, în sec. XXI, a altor ansambluri: „Syrba” (2004), Ansamblul de Căntece „Rosa” (2005) din Dragowina, „Echo Bukowiny” (2003) din Lubań-ul Sileziei.

Ansamblurile existente în Polonia au dat un impuls compatrioților lor care au rămas în Bucovina împărțită între Ucraina și România. La începutul anilor 90 ai sec. XX au luat ființă ansamblurile: în anul 1990 „Mała Pojana” din Poiana Micului, în anul 1991 „Sołonzanka” din Solonețu Nou, în același an a fost înființat ansamblul „Wianeczek” din Pătrăuții de Jos. Era perioada unor mari schimbări la nivelul statului atât în Ucraina cât și în



Zespół „Mała Pojana” – Pojana Mikuli – Rumunia

też Zespół Górali Czadeckich „Wichowianki” z Wichowa, składający się z osób urodzonych na Bukowinie.

Wśród repatriantów z Bukowiny byli również tzw. Polacy nizinni, zwani na Bukowinie *Mazurami*. Istnienie Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania” oraz chęć wykupienia swoich bukowińskich korzeni w XXI wieku wykazały kolejne zespoły:

„Syrba” (2004), Zespół Śpiewaczy „Rosa” (2005) w Drajgowinie, „Echo Bukowiny” (2003) w Lubaniu Śląskim.

Istniejące zespoły w Polsce dały impuls swoim pobratymcom, którzy zostali na podzielonej między Ukrainę a Rumunię Bukowinie. Na początku lat dziewięćdziesiątych XX w. powstały zespoły: w 1990 roku „Mała Pojana” w Pojanie Mikuli, w 1991 roku „Sołonzanka” w Nowym Sołońcu, w tym samym roku założony został również „Wianeczek” w Dolnych Piotrowcach. Był to czas wielkich przemian państwowych, zarówno na Ukrainie, jak i w Rumunii. Członków zespołu i mieszkańców wsi nie trzeba było namawiać do śpiewu czy tańców, to było ich codziennym życiem. Wyjazd do Polski i spotkanie, po 45 latach rozłąki, z najbliższymi były dla nich najważniejsze. Dzięki „Bukowińskim Spotkaniom” odnalazły się rodziny – te bliskie i dalekie. Pierwsze spotkania rozpoczynały się łzami radości, a kończyły się łzami smutku w czasie rozstania.

Nazwa festiwalu trafnie oddaje jego atmosferę. Prezentacje sceniczne są główną częścią festiwalu, natomiast spotkania pozasceniczne są już niezwykłą



Zespół „Piatra Șoimului” – Câmpulung Moldovenesc – Rumunia

România. Membrii ansamblului și locuitorii satului nu trebuiau îndemnați la cânt sau dans, acestea reprezentând viața lor de fiecare zi. Drumul în Polonia și întâlnirea, după 45 de ani de despărțire, cu cei mai apropiați au fost pentru ei cele mai importante. Datorită „Întâlnirilor Bucovinene” s-au regăsit rude apropiate și îndepărtate. Primele întâlniri începeau cu lacrimi de bucurie și se terminau cu lacrimi de durere la despărțire.

Numele festivalului redă cu exactitate atmosfera lui. Prezentările scenice sunt principala parte a festivalului, iar întâlnirile din afara lui sunt valoroase prin ele însele – inestimabile, vii și laudate de toți participanții. În timpul întâlnirilor membrilor ansamblurilor, s-au prezentat numeroase cântece și dansuri. Fără urmă de exagerare, redarea și transmiterea moștenirii culturale bucovinene este posibilă astăzi datorită „Întâlnirilor Bucovinene”.

Demni de admirat sunt copiii din Stara Huta, din ansamblul „Dolinianka” care activează din anul 1998. Cea mai tânără participantă a acestui ansamblu la a XXI-a ediție a „Întâlnirilor Bucovinene” avea patru anișori. Tot în anul 1998, la Cernăuți a luat ființă ansamblul de copii „Kwiaty Bukowiny” care activează pe lângă Gimnaziul nr. 3. Grupele de copii uimesc prin spontaneitatea lor, bucurie și libertatea de mișcare pe scenă. Cine altul decât copilul poate fi atât de natural, surzând cu sinceritate, pătruns de rolul său.

La „Întâlnirile Bucovinene” participă bucovinenii din Polonia, România, Ucraina, Slovacia, Ungaria. Mai întâi a existat denumirea, iar apoi s-a ivit posibilitatea organizării festivalului la izvoare, adică în Bucovina. Aceasta s-a întâmplat în anul 1999 și a coincis cu ediția poloneză jubiliară. După prima parte a festivalului, „Întâlnirile Bucovinene” s-au desfășurat la Câmpulung Moldovenesc în România și la Cernăuți în Ucraina. Cu siguranță, Zbigniew Kowalski, organizând primul, al doilea sau al treilea festival nici nu a prevăzut că, în



Zespół „Sołonzanka” – Nowy Sołonec – Rumunia



Zespół „Jodełki” – Żagań – Polska

scurt timp, următoarele ediții vor ajunge în Bucovina, apoi în Ungaria și Slovacia. Așa cum spunea Kazimierz Feleszko: *[... nouă ni se părea că va fi un mare succes dacă vom reuși să găsim și să adunăm toate ansamblurile bucovinenilor care trăiesc astăzi în Polonia. Într-un sat unde locuiește un mare și compact grup de refugiați bucovineni, cineva ne-a spus: Dar ce-i asta? O să fim singuri? Doar noi am crescut printre români, printre ucraineni, printre alții. Noi am preluat o parte din folclorul lor, din obiceiuri și poate ar fi mai plăcut să ne întâlnim încă o dată în acest cerc. [...]* Inițiativa a venit de la acești oameni, cărora, mult timp după război, le-au lipsit vechii lor vecini, cei oarecum altfel.]

wartością samą w sobie – nieocenioną, żywą i chwaloną przez wszystkich uczestników. W czasie wspólnych spotkań członków zespołów odtworzono niezliczoną liczbę pieśni i tańców. Nie będzie cienia przesady w stwierdzeniu, że odtworzenie i przekaz bukowińskiego dziedzictwa kulturowego możliwy jest dzisiaj dzięki „Bukowińskim Spotkaniom”.

Godne podziwu są dzieci ze Starej Huty należące do zespołu „Dolinianka”, który działa od 1998 roku. Najmłodsza uczestniczka tego zespołu na XXI. MFF „Bukowińskie Spotkania” miała cztery latka. Również w 1998 roku powstał w Czerniowcach zespół dziecięcy „Kwiaty Bukowiny” działający przy Gimnazjum Nr 3. Dziecięce grupy zdumiewają swoją spontanicznością, radością, a także swobodą zachowań scenicznych. Któż, jak nie dziecko, potrafi być tak naturalnym, szczerze uśmiechniętym, pochłoniętym swoją rolą.



Zespół „Jastrowiaci” – Jastrowie – Polska

Cei ai lor sunt membrii Ansamblului Vocal-Instrumental „Dzerelo” care este legat de „Întâlnirile Bucovinene” din anul 1994. Au cucerit inimile spectatorilor din Jastrowie, Bonyhád, Câmpulung Moldovenesc. Ansamblul este alcătuit din cadre didactice

de la Colegiul de Muzică de pe lângă Universitatea de Stat din Cernăuți. Pe lângă bogatul repertoriu ucrainean, interpretează și cântece ale vecinilor lor bucovineni: români, polonezi, nemți și evrei. Nu o dată ajută alte ansambluri – printre altele „Wianeczek” și „Kwiaty Bukowiny” – cu taraful lor profesional.

În timpul celei de a XXI-a ediții a „Întâlnirilor Bucovinene” pe scena din Jastrowie a evoluat Ansamblul Folcloric „Czerwona Kalina” care, din anul 1993, activează în Czunków. Acesta a reprezentat debutul lor pe scena poloneză, până acum au luat



Zespół „Jutrzenka” – Bolesławiec – Polska



Zespół „Podgrodzianki” – Raciborowice Górne – Polska

W „Bukowińskich Spotkaniach” uczestniczą Bukowińczycy mieszkający w Polsce, w Rumunii, na Ukrainie, na Słowacji, na Węgrzech. Najpierw zaistniała nazwa, a potem pojawiły się możliwości organizowania festiwalu u samych źródeł, tzn. na Bukowinie. Stało się to w 1999 roku i zbiegło z polską edycją jubileuszową. Po pierwszej części festiwalu, „Bukowińskie Spotkania” odbyły się w Câmpulung Moldovenesc w Rumunii oraz w Czerniowcach na Ukrainie. Zapewne Zbigniew Kowalski organizując pierwszy, drugi czy trzeci festiwal nawet nie przewidywał, że wkrótce jego kolejne edycje trafią na Bukowinę, potem na Węgry i Słowację. Jak mówił Kazimierz Feleszko: *...nam się wydawało, że będzie wielkim sukcesem, jeśli uda nam się odnaleźć i zgromadzić wszystkie zespoły Bukowińczyków żyjących dzisiaj w Polsce. W którejś z wiosek, gdzie mieszka duża, zwarta grupa wysiedleńców bukowińskich powiedział nam ktoś: A cóż to? My sami będziemy? Przecież myśmy wyrosli wśród Rumunów, wśród Ukraińców, wśród innych. My przejęliśmy jakąś część ich folkloru, zwyczajów i może byłoby milej spotkać się jeszcze raz w takim gronie. (...) Pomyśl wyszedł od tych ludzi, którym jakiś długi czas jeszcze po wojnie brakowało tych starych, tych innych niby, ale swoich sąsiadów.*

Tymi swoimi są członkowie Zespołu Wokalno-Instrumetalnego „Dzereło”, który związany jest z „Bukowińskimi Spotkaniami” od 1994 roku. Podbili serca widzów w Jastrzewiu, w Bonyhád, Câmpulung

parte la edițiile ucraineană și slovacă. Au încântat spectatori cu dansurile: *Arcanul, Sebanul și Hora mare*. De asemenea, foarte bine primit a fost Ansamblul Folcloric „Zgarda” care activează din anul 2004 la frontiera dintre Bucovina și ținutul huțulilor. Numele ansamblului provine de la salba executată mai demult din vechi monede de argint. Ansamblul „Bukowiński Wizerunek” înființat în anul 2008 a debutat cu profesionalism la „Întâlniri Bucovinene” cu melodii ucrainene și românești. Ansamblul activează pe lângă Școala de Muzică nr. 4 din Cernăuți.

„Întâlnirile Bucovinene” nu s-ar putea desfășura fără vecinii români care însuflețesc spectatori din amfiteatru, pe promenadă, la Casa de Cultură din Pița. Ansamblul „Piatra Șoimului” activează din anul 2007. El a participat la toate edițiile „Întâlnirilor Bucovinene” răsplătit fiind întotdeauna cu aplauze.



Zespół „Pojana” – Piława Dolna – Polska



Zespoły „Pramienok” i „Prameň – Turčianske Teplice – Słowacja

Moldovenesc. Zespół składa się z wykładowców Koleżu Muzycznego działającego przy Uniwersytecie Państwowym w Czerniowcach. Oprócz bogatego ukraińskiego repertuaru, wykonują też pieśni swoich sąsiadów bukowińskich: Rumunów, Polaków, Niemców i Żydów. Niejednokrotnie wspomagają inne zespoły – m.in. „Wianeczek” i „Kwiaty Bukowiny” – profesjonalną kapelą.

Na jastrowskiej scenie zagościł w czasie XXI edycji „Bukowińskich Spotkań” Zespół Folklorystyczny „Czerwona Kalina”, działający od 1993 roku w Czunkowie. Był to ich debiut na polskiej scenie, dotychczas brali udział w edycji ukraińskiej i słowackiej. Zachwycili widzów tańcami: Arkan, Seban, Hora mare. Bardzo dobrze przyjęto także Zespół Folklorystyczny „Zgarda”, działający od 2004 roku na pograniczu bukowińsko-huculskim. Nazwa zespołu pochodzi od nazwy żeńskiego naszyjnika, wykonywanego dawniej ze starych srebrnych monet. Powstały w 2008 roku zespół „Bukowiński Wizerunek” zadebiutował w „Bukowińskich Spotkaniach” profesjonalnie wykonywanymi melodiami ukraińskimi i rumuńskimi. Zespół działa przy Szkole Muzycznej nr 4 w Czerniowcach.

„Bukowińskie Spotkania” nie mogłyby odbyć się bez sąsiadów Rumunów, którzy ożywiają widzów w amfiteatrze, na deptaku, w Piłskim Domu Kultury. Zespół „Piatra Șoimului” działa od 2007 roku. Grupa ta uczestniczyła we wszystkich edycjach „Bukowińskich Spotkań” i zawsze była witana i żegnana wielkimi brawami.

„Florile Bucovinei” z Radowiec to zespół o kilkudziesięcioletniej tradycji. Prezentuje bogaty i różnorodny folklor własnego regionu. Zachwyca bogactwem strojów, autentyzmem.

Z kolei Zespół Folklorystyczny „Flori de Bucovina” z Sadovej powstał zaledwie dwa lata temu, w 2008 roku. Prezentuje się w autentycznych strojach Sadovej. Mocnym atutem zespołu jest kapela tradycyjnej muzyki ludowej.

Od 2000 roku węgierskie miasto Bonyhád stało się – oficjalnie – czwartą sceną Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania”. W polskiej części zaprezentował się Seklerski Zespół Taneczny „Bokreta”, do którego należy 13 osób urodzonych na Bukowinie. Zespół działa od 1998 roku prezentując repertuar rodzimej wsi seklerskiej z Bukowiny.

„Florile Bucovinei” din Rădăuți este un ansamblu cu o tradiție de zeci de ani. El prezintă bogatul și variatul folclor al propriei regiuni. Ansamblul încântă prin bogăția costumelor, prin autenticitate.

Ansamblul Folcloric „Flori de Bucovina” din Sadova a luat ființă abia cu doi ani în urmă, în anul 2008. El se prezintă în costume autentice din Sadova. Un atu al ansamblului este taraful ce interpretează muzică populară autentică.



Zespół „Rosa” – Dragowina – Polska

Din anul 2000, orașul Bonyhád din Ungaria a devenit – oficial – cea de a patra scenă a Festivalului Folcloric Internațional „Întâlniri Bucovinene”. În partea poloneză s-a prezentat Ansamblul Secuiesc de Dansuri „Bokreta” alcătuit din 13 persoane născute în Bucovina. Ansamblul activează din anul 1998, prezentând un repertoriu al satului natal secuiesc din Bucovina.

Bucoveninii sunt risipiți în întreaga lume. Datorită festivalului se regăsesc, se întâlnesc, atrag în cercul lor adepți fideli. Mulți bucovenini locuiesc în Slovacia, deci nu e de mirare că Slovacia a devenit una din țările care organizează și participă la „Întâlnirile Bucovinene”. Din anul 2008, Slovacia este coorganizator cu drepturi depline al festivalului „Întâlniri Bucovinene”. La ediția poloneză de anul acesta au luat parte două ansambluri din Turčianske Teplice. Ansamblul Folcloric „Prameň” care activează din anul 2001 pe lângă Academia Pedagogică din Turčianske Teplice a uimit spectatorii festivalului nu doar prin largul și bogatul registru al sunetelor, prin dan-

Bukowińczycy rozsiani są po całym świecie. Dzięki festiwalowi odnajdują się, spotykają, dołączają do grona jego wiernych zwolenników. Wielu Bukowińczyków mieszka na Słowacji, zatem nic dziwnego, że i Słowacja stała się jednym z krajów organizujących i biorących udział w „Bukowińskich Spotkaniach”. Od 2008 roku Słowacja jest pełnoprawnym współorganizatorem festiwalu „Bukowińskie Spotkania”. W tegorocznej polskiej edycji wzięły udział dwa zespoły z Turczańskich Teplíc. Zespół Folklorystyczny „Prameň” działający od 2001 roku przy Akademii Pedagogicznej w Turczańskich Teplícach. Zdziwił widzów festiwalu nie tylko wielkim, bogatym brzmieniem, oryginalnymi tańcami, ale grą na piszczałce i na heligonce. Zespół „Pramienok” działa od 1996 roku, a w jego skład wchodzi młodzież szkolna z Turczańskich Teplíc. Prezentuje muzyczne tradycje folklorystyczne regionu.

Uczestnikiem tegorocznego festiwalu był również Zespół Pieśni i Tańca „Dule Milosavjevič – Žele” z Czaczaku w Serbii. W Jastrowiu i Piłce zespół gościł po raz drugi i – zgodnie z oczekiwaniami - dynamicznymi rytmami i perfekcją w prezentacji pieśni i tańców regionów Serbii podbił serca widzów w Jastrowiu i Piłce.

Jak wynika z powyższego zestawienia Bukowińczycy na własny użytek stworzyli szereg zwyczajów, obrzędów, tzw. reguł mających znaczenie. Ułatwiają one im współzycie na pograniczu terytorialnym i przestrzennym, a to właśnie tworzy specyfikę kulturową tej społeczności. W społeczności tej jednostka skazana jest na kształtowanie swoich wartości w oparciu o wielokulturowość. System wartości w takich społecznościach wywodzi się z różnych systemów kulturowych. Polacy mówili: *Przecież myśmy wyrosli wśród Rumunów, wśród Ukraińców, wśród innych*. Ten system wartości ukształtowany jest u wszystkich narodowości bukowińskich.

Podsumowując XXI. edycję Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania” warto wskazać na kilka jego ważnych elementów:

- budowanie więzi kulturowej;
- uczestniczenie w festiwalu wszystkich grup wiekowych;
- warunki spotkań i przekazu (ustnego, pisemnego);
- udział w festiwalu wszystkich narodowości bukowińskich;
- warunki spotkań pozasce-nicznych (obchody urodzin, imienin członków zespołów, wspólne wieczorki, wspólna zabawa dla wszystkich uczestników festiwalu);
- przełamywanie stereotypów dotyczących Rumunów czy Ukraińców u mieszkańców Jastrowia i Piły.

Jednostki czy grupy związane z „Bukowińskimi Spotkaniami” dają możliwości zro-



Kapela „Syrba” – Wichów – Polska

surile originale, ci și prin interpretarea la fluier și armonică. Ansamblul „Pramenok” activează din anul 1996 și este alcătuit din elevi din Turčianske Teplice. El prezintă tradițiile folclorice muzicale ale regiunii.

Participant al festivalului de anul acesta a fost și Ansamblul de Cântece și Dansuri „Dule Milosavjevič – Žele” din Czaczak – Serbia. La Jastrowie și Piła ansamblul a fost prezent pentru a doua oară și – conform așteptărilor – cu ritmurile dinamice și perfecțiunea cântecelor și dansurilor regiunilor Serbiei a cucerit inimile spectatorilor din Jastrowie și Piła.

Așa cum reiese din prezentarea de mai sus, bucovinenii și-au creat propriile obiceiuri, ritualuri, un fel de reguli având importanța lor. Ele facilitează conviețuirea în zona limitrofă teritorială și spațială, și tocmai aceasta conferă specific cultural acestei comunități. În această comunitate individul este condamnat la fărâșirea valorilor sale bazate pe multiculturalitate. Sistemul de valori în astfel de comunități derivă din diferite sisteme culturale. Polonezii spuneau: *Doar am crescut printre români, printre ucraineni, printre alții*. Acest sistem de valori este format la toate etniile bucovinene.

Concluzionând cea de a XXI-a ediție a Festivalului Folcloric Internațional „Întâlniri Bucovinene”, merită de arătat câteva dintre elementele lui importante:

- edificarea legăturilor culturale;
- participarea la festival a tuturor grupelor de vârstă;



Zespół „Wianeczek” – Piotrowce Dolne – Ukraina

zumienia innym, ich poglądów, racji, zachowań, akceptacji, szacunku dla inności i odmienności, ale też nie dopuszczają do odrzucenia innych czy narzucania innym własnych poglądów, schematów. Uczą współlistnienia, współpracy, życzliwości, otwartości, tym samym stwarzając mniejsze przyzwolenie na nietolerancję i obojętność. Takie zachowania pozwalają na wypróbowywanie, pielęgnację, wypracowanie nowych strategii, na dokonywanie przekształceń w schematach myślenia, na modyfikację i reorientację, na przemianę myśli i usposobienia. Dla młodego pokolenia jest to pewien drogowskaz.

Zarówno dla aktorów, ale i widzów ważne jest jak impreza oceniana jest przez miejscowe władze samorządowe. Podczas jednego z koncertów w Pilskim



Zespół „Tajdany” – Strzegomiany – Polska



Zespół „Wichowianki” – Wichów – Polska

Domu Kultury bardzo dobrze bawił się Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Do Jastrowia na otwarcie festiwalu przybył senator Mieczysław Augustyn, który gorąco oklaskiwał kolejne występy. Wśród gości festiwalu nie zabrakło też: posła do rumuńskiego parlamentu Gerwazego Longhera z rodziną, wiceprezesa Związku Polaków w Rumunii Kazimierza Longiera, Honorowego Prezesa Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza

condițiile întâlnirilor și de transmitere (orală, scrisă);

- participarea la festival a tuturor naționalităților din Bucovina;
- condițiile întâlnirilor de dincolo de scenă (sărbătorirea zilelor de naștere; a onomasticilor membrilor ansamblurilor; serile petrecute împreună; petrecerea pentru toți participanții la festival);
- surmontarea stereotipurilor privitoare la români sau ucraineni existente în rândul locuitorilor orașelor Jastrowie și Piła.

Indivizii sau grupurile legate de „Întâlnirile Bucovinene” oferă posibilitatea de a-i înțelege pe alții, de a înțelege părerile lor, argumentele, comportarea, acceptarea, respectul pentru alteritate și diversitate, și, de asemenea, nu permit respingerea altora sau impunerea propriilor opinii, scheme. Învață coexistența, colaborarea, bunăvoința, deschiderea, permițând mai puțin intoleranța și indiferența. Un asemenea comportament permite verificarea, grija, făurirea de noi strategii, realizarea unor schimbări în schemele gândirii, modificare și reorientare, schimbarea gândurilor și dispoziției. Pentru tânăra generație acesta este un fel de indicator.

Atât pentru actori, cât și pentru spectatori important este cum apreciază autoritățile administrației locale această manifestare. În timpul unuia dintre spectacole de la Casa de Cultură din Piła, Marek Woźniak, Mareșalul Voievodatului Wielkopolska s-a simțit foarte bine. La deschiderea festivalului de la Jastrowie a venit senatorul Mieczysław Augustyn care a aplaudat evoluția artiștilor. Printre oaspeții festivalului s-au numărat și: deputatul în Parlamentul României Ghervazen Longher cu familia, vicepreședintele Uniunii Polonezilor din România Cazimir Longher, Președintele de Onoare al Societății Regionale de Cultură Polonă „Adam Mickiewicz” din Cernăuți – Jadwiga Kuczabińska. La Jastrowie au venit și obișnuiții festivalului: dr. Eugeniusz Kłosek de la Universitatea din Wrocław, dr. Krzysztof Nowak de la Universitatea Sileziană, dr. Magdalena Pokrzyńska de la Universitatea din



Zespół „Zgarda” – Rostoki – Ucraina



Zespół „Watra” – Brzeźnica – Polska

w Czerniowcach Jadwigi Kuczabińskiej. Do Jastrowia przyjechali też starzy bywalcy: dr hab. Eugeniusz Kłosek z Uniwersytetu Wrocławskiego, dr Krzysztof Nowak z Uniwersytetu Śląskiego, dr Magdalena Pokrzyńska z Uniwersytetu w Zielonej Górze, doc. dr Lech Aleksy Suchomłynow z Berdiańska, zadebiutował w tym roku także Jerzy Sopin, prezes Koła Bukowińczyków w Berdiańsku.

Niezapomnianych wrażeń dostarczył wszystkim nie tylko konferansjer w Jastrowiu Stanisław Staszal, ale i Tomasz Kamiński w Pile. Nad programem artystycznym i organizacyjnym czuwał niestrudzony Zbigniew Kowalski, brzmiący we wszystkich bukowińskich językach tak samo. Pomoc współpracowników, pomocników i tłumaczy na festiwalu była nieoceniona. W tym gronie byli nimi: Grażyna Sieradzka, Elżbieta Stanisławska, Krzysztof Kalka i Helena Krasowska.

Pomocą zespołom podczas wyjazdów służyli piloci: Stanisław Dąbek, Ewa Stróżyńska, Wiesław Puzio, Magdalena i Paulina Majchrzak, Agnieszka Chrobak i Jarosław Biel.

Wyrazy wdzięczności należą się całej obsłudze, między innymi ochronie, osobom przygotowującym nagłośnienie, nagrywanie, ludziom odpowiedzialnym za fotografowanie, sprzątanie itd. Przy tak ogromnym przedsięwzięciu ważni są ludzie, którzy wykonują swoją pracę z zamilowania, z chęci posłuchania bukowińskiej muzyki, obejrzenia prezentacji. Każdy kto ma otwarte serce znajdzie dla siebie miejsce w festiwalowej rodzinie.

Kolejna, druga edycja „Bukowińskich Spotkań” odbędzie się w Câmpulung Moldovenesc w Rumunii 22-25 lipca 2010 roku. Udział w tej edycji weźmie 56 zespołów z Rumunii, 3 zespoły z Ukrainy, 3 zespoły z Polski, 2 zespoły z Węgier.

dr Helena Krasowska
– Warszawa

Zielona Góra, dr. Lech Aleksy Suchomłynow din Berdiańsk, iar pentru prima oară Jerzy Sopin, președintele Cercului Bucovinenilor din Berdiańsk.

Impresii de neuitat a lăsat tuturor nu doar Stanisław Staszal – prezentatorul de la Jastrowie, ci și Tomasz Kamiński la Pila. Programul artistic și partea organizatorică au fost vegheate de neobositul Zbigniew Kowalski,

al cărui nume sună la fel în toate limbile bucovinene. Contribuția colaboratorilor, ajutoarelor și translatorilor a fost deosebită. Aceștia au fost: Grażyna Sieradzka, Elżbieta Stanisławska, Krzysztof Kalka și Helena Krasowska.

Ghizi ai ansamblurilor, pe timpul deplasărilor, au fost: Stanisław Dąbek, Ewa Stróżyńska, Wiesław Puzio, Magdalena și Paulina Majchrzak, Agnieszka Chrobak și Jarosław Biel.

Merită recunoștința noastră întregul personal, printre alții cei de la serviciul de pază, persoanele care au pregătit sonorizarea, înregistrarea, au fotografiat sau au făcut curățenie. La o atât de mare manifestare importanți sunt oamenii care își fac treaba cu drag, din dorința de a asculta muzica bucovineană, de a urmări reprezentațiile. Oricine are inima deschisă găsește pentru sine un loc în familia festivalului.

Următoarea ediție a „Întâlnirilor Bucovinene” va avea loc în România, la Câmpulung Moldovenesc, în zilele de 22-25 iulie 2010. La această ediție vor participa 56 de ansambluri din România, 3 din Ucraina, 3 din Polonia, 2 din Ungaria.

Trad. St. Iachimovschi



Zespół „Źródełko” – Wichów – Polska

Zdjęcia do artykułu: K. Longier

90 de ani de la nașterea Papei Ioan Paul al II-lea

*Alegerea papei Wojtyła este
singurul lucru bun care s-a
întâmpat omenirii în secolul XX*
Alexandr Soljenîțin



Cu prilejul împlinirii a 90 de ani de la nașterea lui Karol Wojtyła, cel care avea să devină la 16 octombrie 1978 papa Ioan Paul al II-lea, primul papă polonez, la Iași au avut loc o serie de manifestări.

Astfel, în ziua de 18 mai 2010, elevilor Seminarului Teologic „Sfânta Tereza a Pruncului Isus”, care funcționează în cadrul Liceului Pedagogic „Vasile Lupu”, le-a fost prezentat un fotomontaj legat de viața și activitatea Sfântului Părinte Ioan Paul al II-lea. Fotomontajul a avut ca fundal sonor: „To jest moje miasto Wadowice” și „Barka” – cântece dedicate celui care a fost supranumit Karol cel Mare. Despre viața și activitatea celui omagiat a vorbit pr. prof. Petre Chelaru. Tot legat de viața și activitatea Sfântului Părinte Ioan Paul al II-lea, la Centrul „Xaverianum”, membrii comunității poloneze din Iași au vizionat un material video. Pr. Henryk Urban S.J. a omagiat activitatea primului papă polonez, cel care prin viața sa a fost un model de moralitate pentru mulți și care, prin activitatea desfășurată, a schimbat istoria.

Foto și text: Ioan-Adrian Munteanu

90. rocnica urodzin papieża Jana Pawła II

*Wybór papieża Wojtyły
jest jedyną dobrą rzeczą
jaka sptkała ludzkość w XX wieku*
Aleksander Solżenicyn

Z okazji 90. rocznicy urodzin Karola Wojtyły, który 16 października 1978 r. został papieżem Janem Pawłem II, pierwszym papieżem – Polakiem, w Jassach miało miejsce kilka okolicznościowych wydarzeń.

18 maja uczniowie Seminarium Teologicznego im. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus, funkcjonującego w ramach Liceum Pedagogicznego im. Vasile Lupu obejrżeli materiał związany z życiem i dziełami Ojca Świętego Jana Pawła II. Jako podkład muzyczny wykorzystano: „To jest moje miasto Wadowice” i „Barka” – pieśni poświęcone papieżowi. O życiu i dziełach Ojca Świętego opowiadał także ks. prof. Petre Chelaru. W Centrum „Xaverianum” natomiast członkowie polskiej społeczności w Jassach obejrżeli film o Ojcu Świętym. Papieża – Polaka, którego życie było wzorem moralności dla wielu i który poprzez swoje działania zmienił bieg historii wspominał też ks. Henryk Urban S.J.

Tłumaczenie E. Wieruszewska-Calistru



**PIĘKNA NASZA
POLSKA CAŁA**



**FRUMOASĂ ESTE TOATĂ
POLONIA NOASTRĂ**

WARSZAWSKIE ZAMKI I PALACE

Warszawa to miasto licznych pomników historii, które ucierpiały w wyniku działań wojennych. Najważniejsze z nich udało się odbudować lub zrekonstruować. Warszawskie zamki i palace to nie tylko materialne ślady

CASTELE ȘI PALATE DIN VARȘOVIA

Varșovia este orașul multor monumente istorice care au suferit din cauza războiului. Cele mai importante dintre ele au fost refăcute sau reconstituite. Castelele și palatele din Varșovia nu sunt numai urme materiale



Pałac króla Jana III Sobieskiego w Wilanowie

przeszłości. To przede wszystkim miejsca, w których rozgrywały się najważniejsze dla miasta i Polski wydarzenia. Jest ich kilkadziesiąt. Najpiękniejsze z nich przedstawiamy na łamach naszego czasopisma.

To takich należy Zamek Królewski, rezydencja królów i siedziba Sejmu Obojga Narodów. Tutaj Sejm Czteroletni, zwany Wielkim, uchwalił pierwszą w Europie, a drugą w świecie konstytucję, kładącą podwaliny pod kształt nowoczesnego państwa. Zniszczony w czasie II wojny światowej, został odbudowany w stylu wczesnego baroku. Dziś pełni reprezentacyjne funkcje państwowe i kulturalne. Dla zwiedzających dostępne są Apartamenty Królewskie, Pokoje Dworskie, Sale Sejmowe oraz galerie dawnej sztuki.

Zbudowany w XVII w. Pałac Prezydencki należał do magnackich rodów Koniecpolskich, Lubomirskich i Radziwiłłów. Pełnił wiele funkcji: był teatrem, budynkiem rządowym, siedzibą Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej. W Sali Kolumnowej w 1879 r. wystawiono po raz pierwszy w Warszawie obraz Jana Matejki „Bitwa pod Grunwaldem”. Z pałacem tym związane są takie wydarzenia jak: podpisanie Układu Warszawskiego czy obrady Okrągłego Stołu. Od 1994 r. pałac jest siedzibą prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Łazienki Królewskie to jeden z najpiękniejszych zespołów parkowo-pałacowych w Europie, wybudowany z inicjatywy króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Był świadkiem dramatycznych wydarzeń Nocy Listopadowej. Z Belwederu uchodził przed powstańcami książę

ale trecutului. Înainte de toate ele sunt locuri în care s-au petrecut cele mai importante evenimente pentru oraș și pentru Polonia. Sunt câteva zeci. Pe cele mai frumoase le prezentăm în paginile revistei noastre.

Printre ele se numără Castelul Regal, reședința regilor și sediul Seimului Regatului Poloniei și Lituaniei. Aici, Seimul de Patru Ani, numit cel Mare, a votat prima constituție din Europa și a doua din lume, constituție care pune bazele unui stat modern. Distrus în timpul celui de al doilea război mondial, a fost reconstituit în stilul barocului timpuriu. Astăzi îndeplinește funcții reprezentative de stat și culturale. Pentru vizitatori sunt accesibile Apartamentele Regale, Camerele Curții, Sălile Seimului, precum și galeriile de artă veche.

Construit în secolul al XVII-lea, Palatul Prezidențial a aparținut familiilor magnate Koniecpolski, Lubomirski și Radziwiłł. A îndeplinit multe funcții: a fost teatru, clădire guvernamentală, sediul Adunării Prietenilor Constituției de Stat. În Sala Colonadelor, în 1879 a fost expus pentru prima dată în Varșovia tabloul lui Jan Matejko „Bătălia de la Grunwald”. De palatul acesta sunt legate evenimente precum semnarea Pactului de la Varșovia sau dezbaterile Mesei Rotunde. Din 1994 palatul este sediul președintelui Republicii Polone.

Băile Regale sunt unul din cele mai frumoase complexuri de palate și parcuri din Europa, construite din inițiativa regelui Stanisław August Poniatowski. Au fost martore ale evenimentelor dramatice ale Noptii de Noiembrie. Din Belvedere a fugit din calea insurecției

Konstanty, a sto lat później, po odzyskaniu niepodległości, mieszkali tutaj prezydenci II Rzeczypospolitej – Narutowicz, Wojciechowski i Piłsudski. W skład zespołu wchodzi Pałac Łazienkowski, Belweder, Oranżerie, Amfiteatr i Biały Domek, w którym na początku XIX w. mieszkał przebywający na wygnaniu późniejszy król Francji Ludwik XVIII. Cały obiekt udostępniony jest zwiedzającym.

Pałac w Wilanowie został wybudowany dla króla Jana III Sobieskiego w latach 1677-1696. Przetrwiał czasy zaborów, wojen i okupacji, zachowując swoje walory historyczne i artystyczne. Dzisiaj należy do najważniejszych zabytków polskiej kultury narodowej.

Warte polecenia są również: Zamek Ujazdowski z Centrum Sztuki Współczesnej oraz Pałac Staszica, w którym obecnie mieści się siedziba Polskiej Akademii Nauk. Będąc w Warszawie nie można także ominąć Pałacu Ostrogskich z niedawno otwartym Muzeum Chopina.

prințul Constantin, iar o sută de ani mai târziu, după recăpătarea independenței au locuit aici președinții celei de-a II-a Republici Polone – Narutowicz, Wojciechowski și Piłsudski. În componența complexului intră Palatul Lazienki, Belvedere, Oranjeria, Amfiteatrul și Căsuța Albă în care, la începutul secolului al XIX-lea, a locuit, aflându-se în exil, regele Franței de mai târziu, Ludovic al XVIII-lea. Tot complexul este pus la dispoziția vizitatorilor.

Palatul de la Wilanów a fost construit pentru regele Jan al III-lea Sobieski, între anii 1677-1696. A rezistat perioadei împărțirii Poloniei, războaielor și ocupației, păstrând valorile sale istorice și artistice. Astăzi este cel mai important monument al culturii naționale poloneze.

De recomandat mai sunt: Castelul Ujazdowski care adăpostește Centrul de Artă Modernă, precum și Palatul Staszic în care, în prezent, se află sediul Academiei Polone de Științe. Aflându-ne în Varșovia nu putem ocoli Palatul Ostrogski cu Muzeul lui Chopin, deschis de curând.

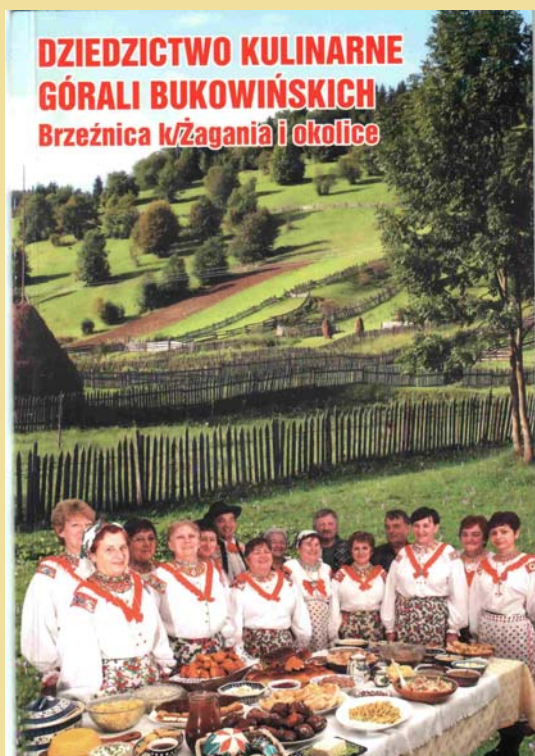
Barbara Breabăn

Recenzje / Recenzii

Dziedzictwo kulinarne Górali bukowińskich

Na rynku wydawniczym uka-zała się nowa publikacja związana z Bukowiną. Jest to pozycja wyjątkowa pod względem tematycznym i wyobraźnią opracowania. Dla mnie jako językoznawcy wartość tej pozycji stanowią przepisy kulinarne spisane i opisane w wersji gwarowej. Zebrane receptury spisała i wstępem opatrzyła Jadwiga Parecka.

We wstępie Jadwiga Parecka pisze: „Działalność artystyczna zespołu przyczyniła się do prezentowania tradycyjnych potraw świątecznych (wigilijna wieczerza, śniadanie wielkanocne) oraz potraw podawanych podczas wesel czy innych uroczystości rodzinnych. Tak więc



Moștenirea culinară a Muntenilor bucovineni

Pe piața editorială a apărut o nouă carte legată de Bucovina. Este o carte deosebită din punct de vedere tematic și al concepției redactării. Pentru mine ca lingvist valoarea acestei lucrări este reprezentată de rețetele culinare transcrise și descrise în versiune dialectală. Transcrierea rețetelor adunate și introducerea aparțin Jadwigăi Parecka.

În introducerea Jadwiga Parecka scrie: „Activitatea artistică a ansamblului a contribuit la prezentarea unor mâncăruri tradiționale de sărbători (cina de Ajun, micul dejun de Paște) precum și a mâncărurilor servite la nunți sau alte sărbători în familie.

receptury tych potraw zachowały się wiernie i w niezmienionej postaci. Czynnikiem wpływającym na taki stan rzeczy jest również to, że święta spędzało się i nadal spędza się w gronie rodzinnym, przyzwyczajonym do pewnych ustalonych tradycją zwyczajów” (Wstęp, s. 5).

W książce znaleźć można przepisy na: placinty, przeniczkę ‘główne danie wigilijne, kutia’, grzyby, kompot z suszonych owoców, pierogi, śledzie marynowane, zupę grochową, gołąbki postne, śledzie smażone, bób, zupę grzybową, pączki, paskę, mamałygę, twaróg ze śmietaną, jajecznice, czarne jagody lub poziomki ze śmietaną, skwarki, gotowaną sałatę, fasolę na gęsto, gniecione ziemniaki, jajka z sosem czosnkowym, fasolkę szparagową, placki na sodzie, sałatkę bukowińską, ziemniaczane talarki. Dawniej to właśnie kukurydza stanowiła podstawę wyżywienia na Bukowinie. Mamałyga właśnie zastępowała chleb, ziemniaki, była dodatkiem do różnych potraw: do skwarków, do bryndzy, do galarety.

Książka ta nie miała na celu zaprezentowania wszystkich możliwych potraw górali bukowińskich. Pokazała natomiast bogactwo kulturowe poprzez wybrane potrawy. Przepisy zawarte w książce są w wersji gwarowej zapisanej ze słyszenia, przetłumaczone zostały także na ogólnopolski język literacki. Zapis gwarowy słusznie został zapisany nie formą fonetyczną, gdyż ograniczyłyby to znaczny odbiór czytelników. Do każdej potrawy są zrobione zdjęcia, a także pokazane są formy podawania wszystkich opisanych dań.

Na zakończenie Jadwiga Parecka pisze: „Dziś kuchnia w góralskich rodzinach uległa zmianie. Miejsce kasz i roślin strączkowych zajęło mięso i wędliny. Mamałyga jest nadal gotowana, choć już nie tak często jak dawniej. Teraz nikt nie chowa przed obcymi, bo stała się potrawą jak każda inna. By tradycyjnie góralskie jadło nie zostało zapomniane, przez lata przy każdej okazji były zapisywane receptury, a najstarsze gospodynie często z rozrzewnieniem powracały do swego dzieciństwa i zapamiętanych smaków” (s. 60).

Postawiony cel tej książki udało się Jadwidze Pareckiej osiągnąć w sposób znakomity. Rekomenduję tę książkę osobom, którzy lubią gotować, tym sposobem przenieśliby się choć na chwilę na Bukowinę, ale także innym czytelnikom, zajmującym się problematyką języka, dialektologii, antropologii kulturowej i innym.

Deci rețetele acestor mâncăruri s-au păstrat cu fidelitate și neschim-bate ca formă. Factorul ce influențează această stare de lucruri este și acela că sărbătorile se desfășurau și se desfășoară în continuare în sânul familiei obișnuite cu unele obiceiuri fixate prin tradiție” (Introducere, p. 5).

În carte pot fi găsite rețete de: plăcinte, grâu (principalul fel din seara de Ajun), ciuperci, compot din fructe uscate, colțunași, scrumbie marinată, supă de mazăre, sarmale de post, scrumbie prăjită, bob, supă de ciuperci, gogoși, pască, mămăligă, brânză de vaci cu smântână, omletă, afine sau fragi cu smântână, jumări, salată fiartă, mâncare de fasole, piure de cartofi, ouă cu sos de usturoi, fasole păstăi, turte cu bicarbonat, salată bucovineană, cartofi felii coapte pe plită. Mai demult, porumbul reprezenta baza hranei în Bucovina. Mămăliga înlocuia pâinea, cartofi, era servită cu jumări, brânză de oi, răcitur.

Această carte nu a avut drept scop prezentarea tuturor mâncărilor posibile ale muntenilor bucovineni. A arătat, în schimb, bogăția culturală prin mâncărurile selectate. Rețetele cuprinse în carte sunt în versiune dialectală transcrisă din auzite, fiind transpuse și în limba polonă literară. Transcrierea dialectală s-a făcut cu exactitate nu fonetic, căci aceasta ar fi limitat considerabil receptarea de către cititor. Fiecare fel de mâncare este însoțit de o fotografie, de asemenea este arătat modul în care trebuie servit felul descris.

În încheiere, Jadwiga Parecka scrie: „Astăzi bucătăria în familiile muntenilor a cunoscut schimbări. Locul cașei și legumelor a fost luat de carne și preparate din carne. Se mai fierbe încă mămăligă, deși mai rar decât altădată. Acum nimeni nu o ascunde față de străini, pentru că a devenit o mâncare ca oricare alta. Pentru ca mâncărurile tradiționale muntenești să nu fie uitate, de-a lungul anilor cu fiecare prilej rețetele au fost notate, iar cele mai vârstnice gospodine cu emoție se întorceau la copilăria lor și la savoarea pe care nu au uitat-o” (p. 60).

Jadwiga Parecka a reușit să atingă în mod exemplar scopul acestei cărți. Recomand această carte persoanelor cărora le place să gătească, în felul acesta s-ar deplasa măcar pentru o clipă în Bucovina, dar și altor cititori care se ocupă de problematica limbii, dialectologie, antropologie culturală și altora.

„ZŁO DOBREM ZWYCIĘŻAJ”

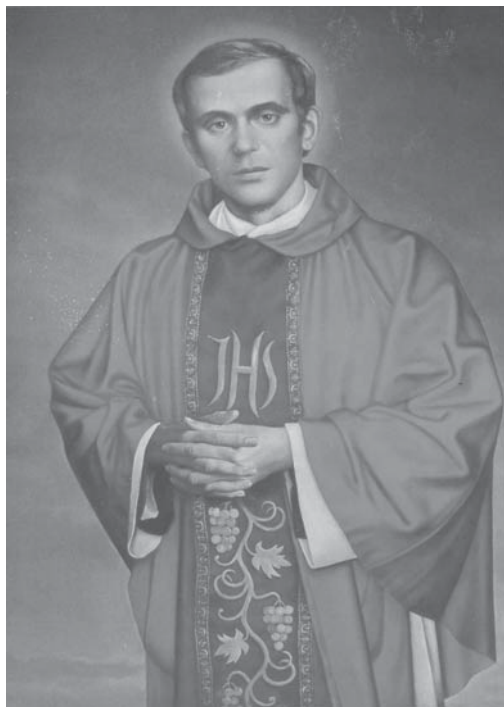
6 czerwca 2010 r. został wyniesiony na ołtarze kapłan „Solidarności”, ks. Jerzy Popiełuszko, porwany i bestialsko zamordowany w 1984 r. przez ówczesne władze komunistyczne. Mszy beatyfikacyjnej przewodniczył arcybiskup Angelo Amato, prefekt Kongregacji ds. Kanonizacji w asyście stu kardynałów, arcybiskupów i biskupów oraz trzech tysięcy księży.

W związku z beatyfikacją słowa do Polaków skierował przebywający z pielgrzymką na Cyprze papież Benedykt XVI. „Serdeczne pozdrowienie kieruję do Kościoła w Polsce, który dziś raduje się wyniesieniem na ołtarze księdza Jerzego Popiełuszki. Jego ofiarna posługa i męczeństwo są szczególnym znakiem zwycięstwa dobra nad złem. Niech jego przykład i wstawiennictwo budzi gorliwość kapłanów i rozpala miłość wiernych” – powiedział papież.

Biały ołtarz, przy którym odbyła się uroczystość, miał kształt dużego namiotu, nad którym widniały słowa „Zło dobrem zwyciężaj”. Na sklepieniu namiotu wymalowany był biały gołąb – symbol Ducha Świętego. Przed ołtarzem ułożono dywan z kilku tysięcy czerwonych kwiatów symbolizujących przelaną przez błogosławionego krew. Po odsłonięciu obrazu i wniesieniu relikwii ks. Popiełuszki wysłannik papieża w języku łacińskim odczytał akt beatyfikacji, który następnie został odczytany w języku polskim przez arcybiskupa Kazimierza Nycza.

W homilii arcybiskup Amato powiedział, że dziś, w obliczu odradzających się przesładowań skierowanych przeciwko Ewangelii i Kościołowi, ponadczasowym przesłaniem, jakie musi rozbrzmiewać w naszych sercach jest fakt, iż „nowy Błogosławiony był kapłanem i męczennikiem, wytrzymałym oraz niestrudzonym świadkiem Chrystusa: on zło dobrem zwyciężył, aż do przelania krwi”. Prefekt Kongregacji dodał, że beatyfikacja księdza Jerzego jest „wielkim darem dla wielkiego narodu, którego księga świętości wzbogaca się o kolejną szczególną kartę”. Zwracając się do obecnej przed ołtarzem matki Błogosławionego Męczennika powiedział, że „nie wystar-

„RĂUL ÎNVIŢE-L CU BINELE”



Pe 6 iunie 2010 a fost înălțat la cinstea altarelor, preotul „Solidarității”, Jerzy Popiełuszko, răpit și omorât bestial în anul 1984 de către autoritățile comuniste de atunci. Liturgia de beatificare a fost condusă de arhiepiscopul Angelo Amato, prefectul Congregației pentru Canonizare, asistat de o sută de cardinali, arhiepiscopi și episcopi, precum și de trei mii de preoți.

În legătură cu beatificarea, papa Benedict al XVI-lea, care se afla în pelerinaj în Cipru, a adresat polonezilor aceste cuvinte: „Salutări cordiale adresez Bisericii din Polonia care astăzi se bucură de înălțarea la cinstea alta-

relor a părintelui Jerzy Popiełuszko. Munca lui plină de jertfă și martiriul sunt un semn deosebit al biruinței răului cu binele. Fie ca exemplul și dedicarea lui să trezească ardoarea preoților și să aprindă dragostea credincioșilor” – a spus papa.

Altarul alb la care s-a desfășurat solemnitatea a avut forma unui cort mare, deasupra căruia se vedeau cuvintele: „Răul învinge-l cu binele”. Pe bolta cortului era pictat porumbelul alb – simbolul Duhului Sfânt. În fața altarului era așezat un covor din câteva mii de flori roșii care simbolizau sângele vărsat al fericitului. După dezvelirea tabloului și aducerea relicvelor pr. Popiełuszko, trimisul papei a dat citire, în limba latină, actului de beatificare, după care arhiepiscopul Kazimierz Nycz l-a citit în limba polonă.

În homilie, arhiepiscopul Amato a spus că astăzi, în fața persecuțiilor renăscându-se îndreptate împotriva Evangheliei și a Bisericii, mesajul de peste timp care trebuie să răsună în inimile noastre este că „noul Fericit a fost preot și martir, martor tenace și neobosit al lui Cristos: el răul cu binele l-a învins, până la vărsarea sângelui”. Prefectul Congregației a adăugat că beatificarea părintelui Popiełuszko este „un dar mare pentru un popor mare a cărui carte a sfințeniei se îmbogățește cu încă o filă deosebită”. Adresându-se mamei Fericitului Martir, care se afla în fața altarului, a spus: „n-ar fi de ajuns

czyłoby łąz wszystkich polskich matek, aby załagodźić taki ból i mękę, jaką była śmierć tego kapłana”.

Po nabożeństwie relikwie ks. Popiełuszki zostały złożone w Panteonie Wielkich Polaków w Świątyni Opatrzności Bożej w Wilanowie. Po zakończeniu budowy kościoła będą umieszczone w jednej z czterech kaplic górnego kościoła – kaplicy męczenników. Dwunastokilometrowa trasa procesji wiodła Traktem Królewskim na Pola Wilanowskie. Na poszczególnych odcinkach relikwie i obraz beatyfikacyjny, namalowany przez lubelskiego artystę Zbigniewa Kotyło, niesione były przez przedstawicieli różnych środowisk oraz parafii.

Beatyfikacja księdza Popiełuszki odbyła się w Dniu Dziękczynienia, który każdego roku obchodzony jest przy Świątyni Opatrzności Bożej. Jest ona wznoszona jako wotum za wszystkie łaski, jakich Boża Opatrzność udzieliła Polsce. Wotum to przyobiecane zostało już przez Sejm Czteroletni w 1791 r. w podzięce za uchwalenie Konstytucji 3 Maja.

Na zakończenie Roku Kapłańskiego, który obchodzony jest w Kościele Katolickim, Polska daje światu wzór kapłana i heroicznego świadka Ewangelii Chrystusa.

lacrimile tuturor mamelor poloneze ca să atenueze durerea și chinul pricinuite de moartea acestul preot”.

După liturghie, relicvele pr. Popiełuszko au fost depuse în Panteonul Marilor Polonezi din Sanctuarul Providenței Divine de la Wilanów. După terminarea construcției, vor fi așezate în una din cele patru capele ale bisericii superioare – capela martirilor. Traseul de doisprezece kilometri al procesiunii a trecut pe Calea Regilor (Trakt Królewski) spre Pola Wilanowskie. În diferite etape, relicvele și tabloul de beatificare, pictat de artistul din Lublin, Zbigniew Kotyło, au fost purtate de reprezentanți ai diferitelor grupuri și parohii.

Beatificarea părintelui Popiełuszko a avut loc în Ziua Mulțumirii, care în fiecare an este celebrată lângă Sanctuarul Providenței Divine. Ea este ridicată ca votum pentru toate harurile pe care Polonia le-a primit de la Providența Divină. Votumul a fost promis deja de Seimul de Patru Ani în anul 1791, ca mulțumire pentru Constituția din 3 Mai.

În încheierea Anului Preoției care a fost declarat în Biserica Catolică, Polonia dă lumii modelul unui preot și martor eroic al Evangheliei lui Cristos.

Barbara Breabăn

(dalszy ciąg ze str. 9)

(continuare din pag. 9)

Kronika bukowińskich Polaków 1910 Cronica polonezilor bucovineni

06.19. – Czerniowce, kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego: O godz. 7.00 ks. abp dr Józef Bilczewski odprawił cichą mszę św. w intencji członków bractwa różańcowego, o godz. 8.00 konsekrował główny ołtarz, a po sumie o godz. 11.00 przemówił do ludu i udzielił apostolskiego błogosławieństwa. W południe na plebanii przyjmował różne deputacje, a pośród nich polskie TBPiCP, Banku Polskiego, Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza, „Gwiazdy”, Koła Polskiego, „Ogniska”, redakcji „Gazety Polskiej”, „Sokoła”, Towarzystwa im. J. Kilińskiego, Związku Nuczycieli i Nauczycielek Polskich na Bukowinie, przedstawicielei prowincjonalnych Czytelni Polskich TSL. O godz. 16.00 odwiedził Bursę Rękodzielniczą im. Jana Kilińskiego, o godz. 17.00 w kościele parafialnym udzielał sakramentu bierzmowania, a o godz. 18.00 odwiedził „Przyjaźń” i Dom Polski. W Domu Polskim był przyjmowany przez wszystkie organizacje w nim zlokalizowane: TBPiCP, Sodalicję Mariańską, „Ognisko”, „Gwiazdę”, „Sokoła”. Na okoliczność wizytacji duszpasterskiej poseł na Sejm

06.19. – Cernăuți, biserica parohială cu hramul Înălțarea Sfintei Cruci: La ora 7.00, pr. arh. dr. Józef Bilczewski a oficiat o Sf. Liturghie tăcută pentru membrii frăției rozariului, la ora 8.00 a sfințit altarul principal, iar apoi, la ora 11.00 a vorbit oamenilor și a acordat binecuvântarea apostolică. La prânz, a primit la casa parohială diferite delegații, printre acestea a APAF și de L, a Băncii Polone, a Internatului Polonez „A. Mickiewicz”, a Asociației „Gwiazda”, a Cercului Polonez, a Societății „Ognisko”, a redacției „Gazetei Polone”, a Asociației „Sokół”, a Asociației „J. Kiliński”, a Uniunii Cadrelor Didactice Poloneze din Bucovina, a reprezentanților Societăților de Lectură a SȘP din provincie. La ora 16.00 a vizitat Internatul Meșteșugăresc „Jan Kiliński”, la ora 17.00 a acordat sacramentul mirului în biserica parohială, iar la ora 18.00 a vizitat „Przyjaźń” și Casa Polonă. La Casa Polonă a fost primit de toate organizațiile din clădire: APAF și de L, Frăția Mariană, „Ognisko”, „Gwiazda”, „Sokół”. Cu prilejul vizitei pastorale, deputatul în Seimul bucovinean prof. Alfred Halban i-a trimis dr. St. Kwiatkowski

bukowiński prof. Alfred Halban wystosował do dr. Kwiatkowskiego następujący telegram: „Łączę się duchem z wami, witając wspólnie najdroższego Gościa, który raczył tylekroć błogosławić naszej pracy”.

06.19. – Górny Wików, pow. radowiecki: Z upoważnienia abpa dr. Józefa Bilczewskiego dziekan i proboszcz radowiecki ks. prał. Klemens Swoboda poświęcił nowy kościół wzniesiony w miejsce starej drewnianej kaplicy przy dużym współudziale ks. Franciszka Łuczki, proboszcza z Karlsbergu.

06.19. – Stróżeń: Anonimowy autor zdał sprawę z walnego zgromadzenia członków Czytelni Polskiej TSL, które odbyło się w maju. Sprawozdanie pt. „Stróżeń, d. 19 czerwca 1910” ukazało się drukiem w rubryce Listy z kraju 50. numeru „Gazety Polskiej” z czwartku 23 czerwca.

06.20. – Czerniowce: Ks. abp dr Józef Bilczewski rano odprawił mszę św. w kościele parafialnym, a potem bierzmował młodzież szkół średnich przed południem i po południu, odwiedził liceum żeńskie i I gimnazjum męskie, Bursę Polską im. A. Mickiewicza, a wieczorem był na przyjęciu u państwa Kwiatkowskich – wszędzie entuzjasztycznie witany.

06.20. – Czerniowce: Prezes klubu sejmowego i Koła Polskiego Krzysztof Abrahamowicz przybył do Czerniowiec.

06.21. – Czerniowce: Ks. abp dr Józef Bilczewski odprawił mszę św. w kościele OO. Jezuitów, a potem bierzmował młodzież szkół ludowych i przyjmował obie Sodalije Mariańskie. Po południu bierzmował w kościele parafialnym, odwiedził kościół ormiański i cerkiew grekokatolicką.

06.22. – Mołodia i Kuczurmare: Abp dr Józef Bilczewski w towarzystwie ks. inf. Józefa Schmida i ks. Nowowiejskiego udali się samochodem do Mołodyjowa, gdzie po gorącym powitaniu przez wiernych i odprawieniu mszy św. arcybiskup udzielał sakramentu bierzmowania.

06.<23. – Czerniowce: Na Gimnazjum Polskie ofiary złożyli: ks. Antoni Sajewicz – 100 k, panna W. K. za pośrednictwem Berezowskiej – 5 k.

06.22-23. – Czerniowce, sala ratuszowa: Pod przewodnictwem inspektora szkół okręgu miejskiego Rafała Kaindla odbyła się konferencja nauczycieli.

06.23. – Czerniowce: Ks. abp dr Józef Bilczewski odprawił mszę św. w kaplicy SS. Rodziny Maryi o godz. 7.00, a następnie udzielał sakramentu bierzmowania wychowankom Zakładu. O godz. 13.00 był przyjmowany obiadem przez prezydenta kraju. Po południu o godz. 16.00 odwiedził II gimnazjum, grekoorientalną szkołę realną, seminarium nauczycielskie, na koniec bierzmował w kościele parafialnym.

06.24. – Czerniowce: Ks. abp dr Józef Bilczewski odprawił mszę św. o godz. 7.00 w kaplicy SS. Felicjanek, a następnie udzielał sakramentu bierzmowania dzieciom z ochronki. Potem wizytował parafię, o godz. 15.30 udzielił błogosławieństwa w kościele św. Antoniego przy

următoarea telegramă: „Sunt alături de voi cu duhul, salutând împreună cu voi pe cel mai drag Oaspete care de atâtea ori a binevoit să binecuvânteze munca noastră”.

06.19. – Vicovul de Sus, districtul Rădăuți: Din împunternicirea arh. dr. Józef Bilczewski, decanul și parohul din Rădăuți – pr. prelat Klemens Swoboda a consacrat noua biserică ridicată prin cooperarea pr. Franciszek Łuczek, paroh din Karlsberg, în locul vechii capele de lemn.

06.19. – Storojineț: Un autor anonim a raportat despre adunarea generală a membrilor Societății de Lectură SSP care a avut loc în luna mai. Darea de seamă intitulată „Storojineț, 19 iunie 1910” a fost tipărită la rubrica Scrisori din țară, în nr. 50 al „Gazetei Polone” de joi 23 iunie.

06.20. – Cernăuți: Pr. arh. dr. Józef Bilczewski a oficiat dimineața a Sf. Liturghie în biserica parohială, apoi a miruit elevii școlilor medii, înainte și după masă, a vizitat liceul de fete și gimnaziul de băieți nr. 1, Internatul Polonez „A. Mickiewicz”, iar seara a fost primit la fam. Kwiatkowski – peste tot a fost întâmpinat cu entuziasm.

06.20. – Cernăuți: Președintele clubului seimului și al Cercului Polonez Krzysztof Abrahamowicz a sosit la Cernăuți.

06.21. – Cernăuți: Pr. arh. dr. Józef Bilczewski a oficiat o Sf. Liturghie în biserica Iezuiților, apoi a miruit elevii școlilor populare și a primit ambele frății Mariane. După amiază a miruit în biserica parohială, a vizitat biserica armeană, biserica greco-catolică.

06.22. – Molodia și Cucurul Mare: Arh. dr. Józef Bilczewski însoțit de pr. infulat Józef Schmid și pr. Nowowiejski au plecat cu mașina la Molodia unde, după ce a fost primit cu căldură de credincioși și a oficiat Sf. Liturghie, a administrat sacramentul mirului.

06.<23. – Cernăuți: Pentru Gimnaziul Polonez au făcut donații: pr. Antoni Sajewicz – 100 c., d-ra W.K. , prin intermediul Berezowskăi – 5 c.

06.22-23. – Cernăuți, sala primăriei: Sub conducerea inspectorului școlilor districtului orașului Rafał Kaindl s-a desfășurat conferința cadrelor didactice.

06.23. – Cernăuți: Pr. arh. dr. Józef Bilczewski a oficiat, la ora 7.00, o Sf. Liturghie în capela Surorilor Familiei Mariei, apoi a administrat sacramentul mirului elevilor instituției. La ora 13.00 a fost primit la masă de către președintele țării. După amiază, la ora 16.00 a vizitat Gimnaziul nr. 2, școala reală greco-orientală, seminarul pedagogic, iar la sfârșit a miruit în biserica parohială.

06.24. – Cernăuți: La ora 7.00, pr. arh. dr. Józef Bilczewski a oficiat o Sf. Liturghie în capela Surorilor Feliciane, apoi a administrat sacramentul mirului copiilor de la cămin. Pe urmă a vizitat parohia, la ora 15.30 a dat binecuvântarea în biserica Sf. Anton de pe str. Kolejo-

ul. Kolejowej, wreszcie udał się na wizytację do kościoła parafialnego w Sadogórze i powrócił do Czerniowiec.

06.24. – Czerniowce: Podczas wizytacji kanonicznej ks. abp dr Józef Bilczewski ofiarował 1000 k na dokończenie budowy kościoła parafialnego, 2000 k na cele humanitarne (z tego 500 k na biednych miasta bez różnicy wyznania i narodowości). Z polskich organizacji i instytucji datki otrzymały: Towarzystwo Akademików Polskich „Ognisko” – 200 k, Towarzystwo Rękodzielników Polskich „Gwiazda” – 100 k, Bursa Polska im. A. Mickiewicza – 100 k, Bursa Rzemieślnicza im. J. Kilińskiego – 100 k, Bursa Katolicka im. Issakowicza – 100 k, Ochronka Katolicka SS. Felicjanek – 200 k, „Przyjaźń” – 300 k. Datki otrzymały także inne organizacje: Towarzystwo Akademików Katolickich „Frankonia” – 200 k, Towarzystwo Śpiewu Kościelnego – 100 k, Bursa Niemiecka – 100.

06.24. – Czerniowce: Ks. prałat i kanonik katedralny dr Zygmunt Lenkiewicz, który podczas wizytacji kanonicznej mieszkał u ks. prof. Aleksandra Opolskiego i wizytował naukę religii w czerniowieckich szkołach średnich oraz odbył konferencję z katechetami, wieczorem odjechał do Lwowa pociągiem kurierskim.

06.24-25. – Sadogóra: Wizytacja kanoniczna ks. abpa dr. Józefa Bilczewskiego. Na powitanie arcybiskupa domy udekorowano flagami i wzniesiono dwie okazałe bramy tryumfalne. Przy pierwszej dostojnego gościa witał burmistrz miasta wraz z członkami rady miejskiej, oddział sadogórskiego „Sokoła” w uroczystych strojach, reprezentanci Czytelni Polskiej ze sztandarem, przełożenie żydowskiej gminy wyznaniowej i nieprzebrane tłumy. W imieniu Polaków arcybiskupa witał notariusz Kuźniarski. Przy drugiej bramie arcybiskupa witali: starosta powiatu czerniowieckiego, radca Rządu Krajowego Krześniowski, urzędnicy państwowi oraz proboszcz ks. kan. Aleksander Chrzanowicz. Po procesjonalnym wprowadzeniu do miejscowego kościoła parafialnego, przemówieniu do zgromadzonych i udzieleniu pasterskiego błogosławieństwa abp Józef Bilczewski udzielał sakramentu bierzmowania. 25.06. po odprawieniu mszy św. abp Józef Bilczewski nadal bierzmował do popołudnia. Po obiedzie wydanym przez proboszcza na cześć dostojnego gościa, żegnany przez wiernych, arcybiskup udał się do Bojany bryczką zaprzężoną w cztery siwe rysaki. Spośród Polaków na obiedzie obecni byli: rejent Kuźniarski, dr Stanisław Kwiatkowski, ks. Nowowiejski, superior ks. Smodlibowski, radca ks. Leopold Schweiger, major Wąsowicz, dyrektorowie cukrowni w Żuczce: Moszczeński i Włoszkiewicz.

06.25. – Bojan: Przybył abp dr Józef Bilczewski serdecznie witany przez proboszcza ks. kanonika Jakuba

wa, în cele din urmă a vizitat biserica parohială din Sadagura și a revenit la Cernăuți.

06.24. – Cernăuți: În timpul vizitei canonice pr. arh. dr. Józef Bilczewski a donat 1000 c. pentru terminarea construcției bisericii parohiale, 2000 c. pentru scopuri umanitare (din care 500 c. pentru săracii orașului indiferent de religie și naționalitate). Dintre organizațiile poloneze și instituții au primit donații: Societatea Universitarilor Polonezi „Ognisko” – 200 c., Asociația Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda” – 100 c., Internatul Polonez „A. Mickiewicz” – 100 c., Internatul Meșteșugăresc „J. Kiliński” – 100 c., Internatul Catolic „Issakowicz” – 100 c., Căminul Catolic al Surorilor Feliciane – 200 c., „Przyjaźń” – 300 c. Au mai primit donații și alte organizații: Societatea Universitarilor Catolici „Frankonia” – 200 c., Societatea de Cântări Bisericești – 100 c., Internatul German – 100 c.

06.24. – Cernăuți: Pr. prelat și canonicul catedralei dr. Zygmunt Lenkiewicz care, în timpul vizitei canonice, a locuit la pr. prof. Aleksander Opolski și a inspectat orele de religie în școlile medii din Cernăuți, a ținut o conferință catihetilor, a plecat seara la Lvov cu un tren-curier.

06.24-25. – Sadagura: Vizita canonică a pr. arh. dr. Józef Bilczewski. Pentru primirea preotului casele au fost împodobite cu steaguri și au fost ridicate două impunătoare porți triumfale. La prima înaltul oaspete a fost întâmpinat de primarul orașului și membrii consiliului orașenesc, filiala Asociației „Sokół” din Sadagura în costume de sărbătoare, reprezentanți ai Societății de Lectură cu stindard, superiorii confesiunii evreiești și mulțimi fără număr. Notarul Kuźniarski, în numele polonezilor, a urat bun venit arhiepiscopului. La cea de a doua poartă arhiepiscopul a fost întâmpinat de: starostele districtului Cernăuți, consilierul Guvernului Țării Krześniowski, funcționarii publici și parohul pr. canonic Aleksander Chrzanowicz. După ce a fost condus cu procesiune la biserica parohială, alocuțiunea adresată celor prezenți și acordarea binecuvântării pastorale, pr. arh. dr. Józef Bilczewski a administrat sacramentul mirului. 25.06. după oficierea Sf. Liturghii, pr. arh. dr. Józef Bilczewski a miruit, în continuare, până după amiază. După prânzul oferit de paroh în onoarea înaltului oaspete, condus de credincioși, cu trăsură la care erau înhâmați patru cai de curse, arhiepiscopul a plecat la Boian. Din rândul polonezilor au fost prezenți la masă: notarul Kuźniarski, dr. Stanisław Kwiatkowski, pr. Nowowiejski, pr. superior Smodlibowski, pr. consilier Leopold Schweiger, maiorul Wąsowicz, directorii fabricii de zahăr din Jucica: Moszczeński și Włoszkiewicz.

06.25. – Boian: A sosit arh. dr. Józef Bilczewski primit cu căldură de paroh – pr. canonic Jakub Cwynarski, de

Cwynarskiego i parafian oraz ludność innych wyznań. Wizytacja kanoniczna ks. abpa dr. Józefa Bilczewskiego trwała do 27.06.

06.<26. – Kutry: Wpisy do klas I i II Prywatnego Gimnazjum Polskiego TSL im. Kazimierza Wielkiego odbywały się w dniach 27, 28 i 30 czerwca 1910 r.

06.26. – Dunawiec: Miejscowa Czytelnia Polska urządziła w starym Domu Polskim obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Złożyły się na nie: rozdanie nagród najlepszym uczniom za całoroczną naukę przez ks. Wincentego Majerhoffera, przemówienie ks. Rajmunda z Czortkowa o Konstytucji 3 Maja, śpiewanie pieśni patriotycznych, odczyt o Konstytucji 3 Maja delegata czerniowieckiego Koła TSL Lesieckiego, słuchanie muzyki gramofonowej za sprawą miejscowego bardzo lubianego nauczyciela Tadeusza Kosikowskiego.

06.27. – Czerniowce: Delagacja wszystkich polskich instytucji i stowarzyszeń odwiedziła dwóch wybitnie zasłużonych dla społeczności polskiej rodaków: Władysława Sołtyńskiego – dyrektora Banku Polskiego, członka honorowego TBPICP, nadzwyczaj ofiarne na cele narodowe gorącego patriotę i gorliwego członka wszystkich polskich stowarzyszeń oraz Władysława Mierzwińskiego – radcę sądu krajowego, wiceprezesa czerniowieckiego Koła TSL, sekretarza i bibliotekarza TBPICP, niezmordowanie pracującego dla narodu. W imieniu deputacji dr Stanisław Kwiatkowski złożył życzenia i podziękował solenizantom za przykładową postawę i pracę.

06.27. – Nowosielica: W ramach wizytacji kanonicznej ks. abp dr Józef Bilczewski przybył na krótko witany przez miejscowych Polaków, w imieniu których do arcybiskupa przemawiał naczelnik stacji Przybyła. Stąd po przyjęciu w domu dr. Krausa arcybiskup powrócił do Lwowa.

06.27/28. – Czerniowce: Przeżywszy lat 55 w nocy z poniedziałku na wtorek zmarła na udar serca Helena bar. Szymonowiczowa, wdowa po Jakubie, zamieszkała przy ul. Pańskiej, gdzie gromadziło się wykwiłtne towarzystwo Czerniowiec i Bukowiny.

06.<29. – Idzeszty: Piotr Rey zamianowany został pocztmistrzem II klasy 2 stopnia w miejscowym urzędzie pocztowym.

06.29. – Czerniowce, mała sala Domu Polskiego: Odbyło się walne zgromadzenie członków Towarzystwa im. Kilińskiego. Uchwałą walnego zgromadzenia lwowski abp dr Józef Bilczewski i dr Eugeniusz Mitkiewicz zostali mianowani honorowymi członkami tego Towarzystwa.

06.29. – Czerniowce: Grono nauczycielskie szkoły ludowej przy ul. Wydziału Krajowego urządziło w hotelu Centralnym bankiet pożegnalny dla ustępującego ze stanowiska po 48 latach pracy nauczycielskiej długoletniego dyrektora szkół miejskich Jana Kamińskiego. W bankiecie oprócz jubilata z żoną brali udział: prezydent miasta Fürth, radni miejscy: Tadeusz Kossowski, dr Stanisław Kwiatkowski i Scalat, inspektor szkolny okręgowy

enoriași și oameni de alte religii. Vizita canonică a pr. arh. dr. Józef Bilczewski a durat până pe 27.06.

06.<26. – Kutry: Înscrierile în cl. I-II ale Gimnaziului Particular Polonez al SŞP „Kazimierz cel Mare” s-au făcut în zilele de 27,28 și 30 iunie 1910.

06.26. – Dunavăț: Societatea Polonă de Lectură din localitate a organizat în vechea Casă Polonă sărbătorirea votării Constituției din 3 Mai. Ea a cuprins distribuirea de premii celor mai buni elevi pentru rezultatele din întregul an de către pr. Wincenty Majerhoffer, alocuțiunea pr. Raimund din Czortków despre Constituția din 3 Mai, cântece patriotice, referatul despre Constituție prezentat de delegatul Cercului SŞP din Cernăuți Lesiecki, muzică la gramofon datorită îndrăgितului învățător din localitate – Tadeusz Kosikowski.

06.27. – Cernăuți: Delegația tuturor instituțiilor și asociațiilor poloneze a făcut o vizită celor doi compatrioți cu merite deosebite pentru comunitate, Władysław Sołtyński – director al Băncii Polone, membru de onoare al APAF și de L, dedicat scopurilor naționale, mare patriot și membru zelos al tuturor asociațiilor poloneze precum și Władysław Mierzwiński – consilier al tribunalului țării, vicepreședinte al Cercului SŞP din Cernăuți, secretar și bibliotecar al APAF și de L, neobosit activist în slujba poporului. În numele delegației dr. Stanisław Kwiatkowski a adresat urări și a mulțumit celor doi sărbătoriți pentru atitudinea exemplară și munca lor.

06.27. – Noua Suliță: În cadrul vizitei canonice, pr. arh. dr. Józef Bilczewski s-a oprit pentru scurt timp aici, întâmpinat de polonezii din localitate în numele căror a vorbit șeful de gară Przybyła. De aici, după primirea în casa dr. Kraus, arhiepiscopul s-a întors la Lvov.

06.27/28. – Cernăuți: În noaptea de luni spre marți, a murit la vârsta de 55 de ani, în urma unui atac de cord, baroneasa Helena Szymonowicz, văduva lui Jakub, de pe str. Pańska unde se întâlnea societatea rafinată a Cernăuțiului și Bucovinei.

06.<29. – Igești: Piotr Rey a fost numit funcționar poștal cl. a II-a, gradul 2 la oficiul poștal din localitate.

06.29. – Cernăuți, sala mică a Casei Polone: A avut loc adunarea generală a membrilor Asociației „Kiliński”. Prin decizia adunării generale arh. dr. Józef Bilczewski din Lvov și dr. Eugeniusz Mitkiewicz au fost numiți membri de onoare ai acestei Asociații.

06.29. – Cernăuți: Cadrele didactice de la școala populară de pe str. Wydział Krajowy au organizat, la Hotelul Central, un banchet de adio pentru directorul școlilor orașenești Jan Kamiński la încheierea celor 48 de ani de activitate de dascăl. La banchet, în afară de sărbătorit și soția sa, au luat parte: președintele orașului Fürth, consilierii orașului: Tadeusz Kossowski, dr. Stanisław Kwiatkowski și Scalat, inspectorul școlar regional Kaindl,

miejski Kaindl, księży katecheci, nauczycielki i nauczyciele szkół miejskich, spośród których wielu przemawiało, wznosiło toasty na cześć wybitnego i bardzo zasłużonego polskiego pedagoga.

06.29. – Suczawa, Dom Polski: Józef Kwiatkowski zwołał zgromadzenie Polaków z miejscowości Bosańcza, Bulaj, Buneszty, Frumosa, Michoweny i St. Ilie. Zgromadzenie było bardzo liczne, m.in. dzięki ks. wikaremu Wawrzyńcowi Skonecznemu, „który pouczał lud, zachęcając gospodarzy do jak najliczniejszego jawienia się w Domu Polskim w Suczawie”.

06.30. – Czerniowce: W parafialnym kościele ormiańskokatolickim odprawiona została msza żałobna w intencji zmarłej Heleny bar. Szymonowiczowej. Kondukt żałobny prowadził lwowski abp Teodorowicz w otoczeniu licznego kleru trzech obrządków katolickich ulicami Ormiańska, Pańska, Rynkiem, Główną, Kolejową aż do kapliczki. W kondukcje szli zastępca prezydenta kraju, naczelnicy władz, oficerowie, przyjaciele rodziny, liczne obywatelstwo bukowińskie narodowości polskiej i rumuńskiej. Potem zwłoki przewieziono do Dębowca, gdzie pochowane zostały w grobowcu rodzinnym.

06.30. – Dunawiec: Ks. Wincenty Mejerhoffer odprawił w kaplicy mszę św., w której uczestniczył miejscowy nauczyciel Tadeusz Kosikowski z uczniami. Z powodu służbowego przeniesienia po nabożeństwie nauczyciel pożegnał się z wychowankami, a „dziecieta żałością zdjęte płakały rzewnie, całując mu ręce i dziękując za jego pracę”.

06.30. – Nowa Żadowa: Miejscowy korespondent podpisany kryptonimem M.N.Ż. zdał sprawę z przebiegu odbywającego się tego dnia obchodu rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Oprócz Polaków z Żadowy w obchodzie brali udział goście z Panki i Laurenki. Nabożeństwo odprawił i okolicznościowe kazanie wygłosił ks. Józef Krzyżanowski ze Stróżeńca. Z powodu dużej liczby uczestników część uroczystości odbyła się na wolnym powietrzu. Przemawiali m.in. ks. Józef Krzyżanowski, Michał Kuczak z Laurenki, prezes żadowskiej Czytelnicy Józef Leś oraz Michał Horodyński na temat Konstytucji 3 Maja. Były deklamacje i śpiewy dziatwy. Znaczna część korespondencji została poświęcona utrudnieniom w zabiegach żadowiaków o utworzenie polskiej szkoły w Nowej Żadowie i niechlubnej roli stróżeńckiego grekokatolickiego parocha ks. Wolańskiego, będącego członkiem stróżeńckiej Rady Szkolnej Okręgowej. Zapowiedziano dalsze kroki w walce o polską szkołę we współpracy z dr. Stanisławem Kwiatkowskim. Korespondencja ukazała się drukiem w rubryce Listy z kraju 53. numeru „Gazety Polskiej” z niedzieli 3 lipca.

06.<07.01. – Sokulec: Ludwik Czaykowski napisał wiersz „W rocznicę grunwaldzką”, który ukazał się w 57. numerze „Gazety Polskiej” z niedzieli 17 lipca.

preoții catiheți, cadrele didactice de la școlile din oraș din rândul cărora au vorbit mulți și au toastat în cinstea remarcabilului pedagog polonez cu merite deosebite.

06.29. – Suceava, Casa Polonă: Józef Kwiatkowski a convocat adunarea polonezilor din localitățile Bosanci, Bulaj, Bunești, Frumoasa, Mihoveni și Sf. Ilie. Adunarea a fost numeroasă, datorită și pr. vicar Wawrzyniec Skoneczny „care a îndemnat gospodarii să vină în număr cât mai mare la Casa Polonă din Suceava”.

06.30. – Cernăuți: În biserica parohială armeanocatică a fost oficiată o Sf. Liturghie funebră pentru baroneasa Helena Szymonowicz. Cortegiul funerar a fost condus de arh. Teodorowicz din Lvov și un mare număr de clerici ale celor trei rituri catolice, pe str. Ormiańska, Pańska, Rynek, Główna, Kolejowa până la capelă. În cortegiu s-au aflat vicepreședintele țării, șefii autorităților, ofițeri, prieteni ai familiei, numeroși bucovineni de naționalitate polonă și română. Apoi rămășițele au fost duse la Dubăuți unde au fost îngropate în cripta familiei.

06.30. – Dunavăț: Pr. Wincenty Mejerhoffer a oficiat o Sf. Liturghie în capelă la care a participat învățătorul Tadeusz Kosikowski cu copiii din localitate. După slujbă, învățătorul transferat cu serviciul și-a luat rămas bun de la elevii săi, iar „copiii cuprinși de jale au plâns, sărutându-i mâinile și mulțumindu-i pentru munca lui”.

06.30. – Jadova Nouă: Un corespondent din localitate semnat cu inițialele M. N. Z. a prezentat modul în care s-a sărbătorit adoptarea Constituției din 3 Mai. În afară de polonezii din Jadova, la festivitate au luat parte oaspeți din Panca și Laurenca. Pr. Józef Krzyżanowski din Storojineț a oficiat slujba și a rostit predica ocazională. Din cauza marelui număr de participanți, o parte a festivității s-a desfășurat în aer liber. Au vorbit pe tema Constituției din 3 Mai, printre alții, pr. Józef Krzyżanowski, Michał Kuczak din Laurenca, președintele Societății de Lectură din Jadova – Józef Leś și Michał Horodyński. Au fost recitări și cântece ale copiilor. O însemnată parte a corespondenței a fost dedicată dificultăților în demersurile celor din Jadova pentru înființarea școlii polone în localitate și atitudinii răuvoitoare a parohului greco-catolic din Storojineț, membru al Consiliului Școlar Regional. S-au anunțat alți pași în lupta pentru școala polonă în colaborare cu dr. Stanisław Kwiatkowski. Corespondența a fost tipărită la rubrica Scrisori din țară, în nr. 53 al „Gazetei Polone” de duminică 3 iulie.

06.<07.01. – Socălăuți: Ludwik Czaykowski a scris poezia „La aniversarea bătăliei de la Grunwald” care a apărut în nr. 57 al „Gazetei Polone” de duminică 17 iulie.

P o l o n u s

tel/fax: 0040 (230) 520355

www.dompolski.ro
redactia_polonus@yahoo.com

ISSN 1223-4192

Redagowany przez/Redactat de:

Redaktor naczelny:

*Stanisława Jakimowska**Kazimierz Longier*

– redaktor techniczny

*Barbara Breabăn**Elżbieta Wieruszewska-Calistru**Iwona Olszewska**Pismo wydane dzięki pomocy
Departamentu Relacji
Międzyetnicznych.
Revistă editată cu sprijinul
Departamentului pentru
Relații Interetnice.***Tipografia:**
Grup Mușatinii

Pismo dofinansowane ze środków Senatu RP dzięki pomocy Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie

Zdjęcia na okładkach: K. Longier

**Abp Józef Kowalczyk –
nowym prymasem Polski**

Dotychczasowy nuncjusz apostolski w Polsce abp Józef Kowalczyk został 8 maja br. mianowany przez papieża Benedykta XVI nowym metropolitą gnieźnieńskim i prymasem Polski.

Zastąpił on na tym stanowisku abp. Henryka Muszyńskiego, którego przedłużona o dwa lata posługa metropolity gnieźnieńskiego i prymasa Polski dobiegła końca. 20 marca abp Muszyński ukończył 77 lat. Benedykt XVI przyjął jego rezygnację, a jednocześnie na jego następcą mianował nuncjusza apostolskiego w Polsce abp. Józefa Kowalczyka. Honorowy tytuł prymasa Polski został decyzją Ojca Świętego Benedykta XVI przywrócony arcybiskupowi gnieźnieńskiemu 19 grudnia 2009 roku. Wówczas abp Henryk Muszyński przejął go od kard. Józefa Glempa, który dzień wcześniej ukończył 80 lat.

Nowy prymas ma 71 lat. Urodził się w Jadownikach Mokrych koło Tarnowa. Świecenia kapłańskie przyjął w 1962 roku w Olsztynie, gdzie studiował w Wyższym Seminarium Duchownym Hosianum. Pierwsze dwa lata był wikariuszem w Kwidzynie. W 1964 roku rozpoczął studia na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie, uzyskując doktorat w roku 1968. Następnie odbył studia w zakresie prawa kanonicznego w Studium Rotalnym, uzyskał dyplom adwokata rotalnego, pracując w Najwyższym Trybunale Apostolskim Roty Rzymskiej. Odbył również studia w zakresie archiwistyki. W 1968 r. rozpoczął pracę w Centrum Chrześcijaństwa w Watykanie. Pracował w Kongregacji ds. Dyscypliny Sakramentów, potem w Sekretariacie Stanu. Z polecenia papieża Jana Pawła II zorganizował Sekcję Polską, będąc jej kierownikiem. W 1978 r. przewodniczył Komisji ds. Publikacji pism i przekładów obcojęzycznych dzieł Karola Wojtyły. Jednocześnie był redaktorem naczelnym wydania

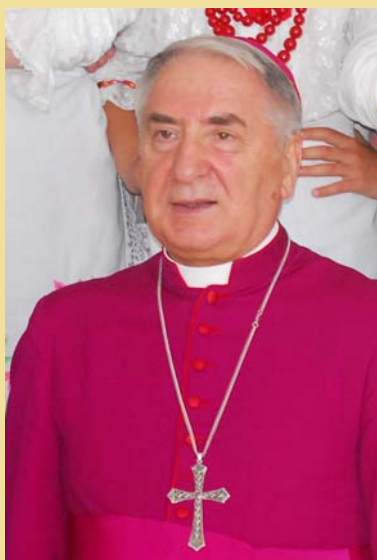
**Arh. Józef Kowalczyk –
noul primat al Poloniei**

Arh. Józef Kowalczyk – până acum nunțiu apostolic în Polonia – a fost numit, în ziua de 8 mai a.c., de către papa Benedict al XVI-lea noul mitropolit de Gniezno și primat al Poloniei.

El l-a înlocuit în această funcție pe arh. Henryk Muszyński a cărui funcție de mitropolit de Gniezno și primat al Poloniei prelungită cu doi ani a luat sfârșit. La 22 martie arh. Muszyński a împlinit 77 de ani. Benedict al XVI-lea i-a acceptat renunțarea, numindu-l, în același timp, ca urmaș al lui pe nunțul apostolic în Polonia – arh. Józef Kowalczyk. Titlul onorific de primat al Poloniei a fost redat arhiepiscopului de Gniezno prin decizia Sfântului Părinte Benedict al XVI-lea în ziua de 19 decembrie 2009. Atunci arh. Henryk Muszyński l-a preluat de la card. Józef Glemp care, cu o zi înainte, a împlinit 80 de ani.

Noul primat are 71 de ani. S-a născut în Jadowniki Mokre lângă Tarnów. A fost consacrat preot în anul 1962 la Olsztyn, unde a studiat la Seminarul Teologic Hosianum. În primii doi ani a fost vicar în Kwidzyń. În anul 1964 a început studiile la Universitatea Papală Gregoriană din Roma, obținând doctoratul în anul 1968. A urmat apoi studii de drept canonic pentru Tribunalul Papal, obținând diploma de avocat și lucrând în cadrul Înaltului Tribunal Apostolic din Roma. A urmat apoi și studii de arhivistică. În anul 1968 a început să lucreze la Centrul Creștinismului din Vatican. A lucrat și la Congregația pentru Disciplina Sacramentelor, apoi în Secretariatul Statului. La recomandarea papei Ioan Paul al II-lea a organizat Secția Polonă, fiind șef al acesteia. În anul 1978 a condus Comisia pentru Publicarea lucrărilor și traducerea în alte limbi a operelor lui Karol Wojtyła. Totodată, ca redactor șef, a editat patrusprezece volume ale învățăturilor papei

czternastu tomów nauczania papieża Jana Pawła II w języku polskim. Od 1989 roku pełnił funkcję nuncjusza apostolskiego w Polsce. W czasie swojej misji jako nuncjusz doprowadził do przywrócenia ordynariatu polowego Wojska Polskiego, negocjował też tekst umowy konkordatowej, którą następnie podpisał. Konkordat został ratyfikowany w 1998 roku. Arcybiskup Kowalczyk brał też udział w przygotowaniach pielgrzymek Jana Pawła II i Benedykta XVI do Polski. Towarzyszył też obu papieżom w wizytach w Polsce. W maju ubiegłego roku Polacy na Bukowinie również mieli okazję do spotkania z Abp.



Józefem Kowalczykiem, wówczas pełniącym funkcję nuncjusza apostolskiego. Podczas kilkudniowej wizyty w Rumunii odprawił msze w Suczawie, Pojanie Mikuli, Kaczyce i Nowym Sołońcu.

Poprzednik arcybiskupa Kowalczyka pełnił funkcję prymasa od 19 grudnia 2009 roku. Wówczas przejął ją od kardynała Józefa Glempa, który ukończył 80 lat i przeszedł na emeryturę. 2 maja tego roku w parafiach archidiecezji gnieźnieńskiej odczytano list, w którym rezygnował z funkcji prymasa. Prymas, według statutu Konferencji Episkopatu Polski, ma pierwszeństwo wśród polskich biskupów. Jest również z urzędu członkiem Rady Stałej Episkopatu.

Iwona Olszewska

Ioan Paul al II-lea în limba polonă. Din anul 1989 a îndeplinit funcția de nunțiu apostolic în Polonia. În timpul misiunii sale ca nunțiu a făcut să se revină la funcția de episcop de campanie al Armatei Polone, de asemenea a negociat textul concordatului pe care apoi l-a semnat. Concordatul a fost ratificat în anul 1998. Arh. Kowalczyk a luat parte și la pregătirile pelerinajelor în Polonia ale lui Ioan Paul al II-lea și Benedict al XVI-lea. I-a însoțit pe amândoi în timpul vizitelor în Polonia. În luna mai 2009, și polonezii din Bucovina au avut prilejul să se întâlnească cu arh. Józef Kowalczyk, care atunci îndeplinea funcția de nunțiu apostolic. În timpul vizitei de câteva zile în România, a oficiat liturghii în Suceava, Poiana Micului, Cacica și Solonețu Nou.

Precursorul arh. Kowalczyk a îndeplinit funcția de primat din 19 decembrie 2009. Atunci a preluat-o de la cardinalul Józef Glemp care a împlinit 80 de ani și s-a pensionat. În ziua de 2 mai în parohiile arhidiecezei de Gniezno s-a dat citire scrisorii în care renunța la funcția de primat. Primatul, conform statutului Conferinței Episcopatului Poloniei, are întâietate printre episcopii polonezi. De asemenea, este și membru al Consiliului Permanent al Episcopatului.

Trad. St. Iachimovschi



Abp. Józef Kowalczyk w Nowym Sołońcu

